

Tukeminen, haasteet ja selviytymiskeinot

Alle kouluikäisten lasten vanhempien ajatuksia ja kokemuksia

Barck, Linda

Halonen, Johanna

Lassila, Ida-Maaria

Laurea- ammattikorkeakoulu
Tikkurila

Tukeminen, haasteet ja selviytymiskeinot

Alle kouluikäisten lasten vanhempien ajatuksia ja kokemuksia

Barck, Halonen, Lassila
Hoitotyön koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2012

Barck Linda, Halonen Johanna, Lassila Ida-Maaria

**Tukeminen, haasteet ja selviytymiskeinot
Alle kouluikäisten lasten vanhempien ajatuksia ja kokemuksia**

Vuosi	2012	Sivumäärä	59
-------	------	-----------	----

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuoda esille tämän hetkisiä vanhemmuuden haasteita, selviytymiskeinoja ja vanhempien tuen tarvetta. Tavoitteena oli selvittää vanhempien avuntarpeet ja tätä kautta kehittää Vantaan lapsiperheille suunnattuja palveluita.

Kysely toteutui Vantaan kaupungin internetsivuilla Webropol-kyselynä, josta opinnäytetyössä hyödynnettiin 11/2011-1/2012 välisenä aikana saadut vastaukset. Opinnäytetyössä huomioitiin ainoastaan alle kouluikäisten lasten vanhempien vastaukset, joita saatiin 748. Näistä äitien vastauksia oli 611 (82 %) ja isien 137 (18 %). Tulosten esilletuontivaiheessa yhdistettiin sekä laadullista sisällönanalyysiä että määrällistä erittelyä vastausten lukumäärissä ja prosenttiosuuksissa.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset selvittivät, millaisia haasteita nykypäivän vanhemmuudessa koetaan, millaisia voimavaroja vanhemmilla on käytössä arjen haasteista selviämiseen ja mihin asioihin vanhemmat toivovat saavansa tukea.

Vanhemmuuden haasteina koettiin työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen, yhteiskunnalliset ja taloudelliset ongelmat, sosiaalisten suhteiden puute, arjen kiireellisyys ja kasvatukselliset asiat. Vanhemmat pitivät yleisimpänä selviytymiskeinona vertaistukea, omaa kokemusta vanhemmuudesta, maalaisjärkeä, internetistä ja kirjallisuudesta saatavaa tietoa sekä asiantuntijoiden apua. Tuen tarpeissa vanhemmat toivoivat enemmän sosiaalisen tuen muotoja, kuten matalan kynnyksen palveluita, parempaa ja helpompaa tavoitettavuutta asiantuntijaan, sosiaalisia kontakteja, tukea työn ja perhe-elämän yhteensovittamisessa sekä vanhempien kasvatuksellisessa ja ohjauksellisessa tukemisessa. Vanhemmat kokivat vertaistuen tärkeäksi tuen muodoksi. Lisäksi kotihoidon tukeen toivottiin saatavan osaavaa henkilökuntaa, helppoa saatavuutta ja taloudellisia mahdollisuuksia.

Tutkimuksesta voidaan päätellä, että vanhempien tuen tarpeet ovat pysyneet melko samanlaisina aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna. Uutena ilmiötä vanhemmuudessa voidaan huomata yhteiskunnallinen muutos, jonka myötä vanhemmat kokevat lasten kasvattamisen haastavampana kuin ennen. Muutos on tuonut mukanaan ulkoisia paineita, jotka heijastuvat vanhemmuuteen täydellisyyden tavoitteluna. Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen sekä oman ajan vaaliminen on vaikeaa työelämän hektisyyden ja arjen kiireen vuoksi. Epävarmuus ja arvostiriidat ovat lisääntyneet muuttuvan yhteiskunnan ja jatkuvan informaatiotulvan vuoksi. Selviytymiskeinoja kuvaavissa vastauksissa vanhemmat toivat esille omia hyväksi havaitsemiaan keinoja ja kokemuksia.

Avainsanat: vanhemmuus, haasteet, vanhemmuuden kokeminen, tuen tarpeet, selviytymiskeinot, perhe-elämä, voimavarat.

Barck Linda, Halonen Johanna, Lassila Ida-Maaria

**Support, challenges and survival strategies
Experiences and thoughts from parents of pre-school children**

Year	2012	Pages	59
------	------	-------	----

The purpose of this thesis is to look at the current parenting challenges, coping strategies and the need for parenting support. The aim is to find out about the need for parenting support and thus develop family-oriented services in Vantaa.

The study is based on a Webropol questionnaire inquiry conducted during November 2011-January 2012. The questionnaire inquiry was published on the City of Vantaa website and only the replies received from the parents of pre-school children were analysed in this thesis. In all there were 748 answers of which 611 (82 %) answers were from mothers and 137 (18 %) from fathers. The results were analysed by means of qualitative content analysis, which aims to link the results to a larger phenomenon.

The thesis discusses the perceived parenting challenges today and the resources the parents are using to cope with the challenges of everyday life as well as the areas where the parents wish to receive support.

The responses show that the main parenting challenges were balancing work and family life, social and economic problems, lack of social relations as well as stressful situations in everyday life and educational issues. The parents considered the most common coping mechanisms to be peer support, personal experience of parenting, common sense, the Internet and the information obtained from the literature as well as the assistance provided by the experts. The parents wished more support from social services such as low-threshold services, better and easier access to a specialists, social contacts, support in work-life balance, as well as support in upbringing and counselling the children. Furthermore, the parents saw the peer support as an important factor. In addition, the investments in skilled personnel, as well as the easy availability of financing in home care support were hoped for.

The results show that the needs for parenting support have remained fairly similar compared to the previous studies. A new phenomenon is a societal change in parenting, which has made the parents regard to raising children as more challenging than before. The change has brought with it external pressures that reflect in the pursuit of perfect parenting. Balancing work and family life as well as having time to yourself are difficult issues because of the hectic environment in working and everyday life. Uncertainty and value conflicts have increased as a result of constantly changing society, in addition to the continuous flood of information. To the question about survival strategies the parents answered by telling about the means and experiences that had proved useful for them.

Keywords: parenting, challenges, parenting experience, needs for support, coping strategies, family life, resources

Sisällys

Johdanto.....	6
1 Vanhemmuus	7
1.1 Vanhemmuuden polku.....	8
1.2 Vanhemmuuden roolit.....	9
2 Perhe-elämä	10
3 Parisuhde.....	11
4 Työelämä lapsiperheiden arjessa	12
5 Haasteet vanhemmuudessa ja vanhempien tukeminen arjessa	Error! Bookmark not defined.
6 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimusongelmat	15
7 Tutkimuksen toteutus.....	Error! Bookmark not defined.
7.1 Kohderyhmä	16
7.2 Tulosten analysointimenetelmä	16
7.3 Induktiivinen päättely	17
7.4 Sisällönanalyysin toteutus	17
8 Tulosten analysointi.....	18
8.1 Vanhempien selviytymiskeinot mieltä askarruttavissa kysymyksissä.....	18
8.2 Nykypäivän haasteet vanhemmuudessa	21
8.3 Vanhempien kokemat tuentarpeet.....	26
9 Tulosten tarkastelu ja analysointi	Error! Bookmark not defined.
10 Aiheeseen liittyvät aikaisemmat tutkimukset	36
11 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	38
12 Pohdinta.....	39
12.1 Ammatillisuuden kasvu opinnäytetyöprosessin aikana	40
12.2 Tulosten merkitys ja jatkotutkimusaiheet.....	41
Lähteet	43
Liite 1. Vanhemmuuden roolikartta	46
Liite 2. Kysymys 13 taulukko	47
Liite 3. Kysymys 17 taulukko	48
Liite 4. Kysymys 18 taulukko	50
Liite 5. Kyselylomake	52
Liite 6. Tutkimuslupa.....	59

Johdanto

Opinnäytetyö kuuluu Vanhemmuustyön kehittämisohjelmaan. Tähän työhön liittyvä Vanhemmuus -kysely toteutettiin Vantaalla. Hankeen tarkoituksena on löytää uusia tapoja lapsiperheiden varhaiseen tukemiseen. Tukevasti alkuun, vahvasti kasvuun -hankkeessa kehitetään toimintamalleja, jotka vastaavat lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin eri elämän vaiheissa.

Terveiden edistämällä lastenneuvolatyön yhteydessä tarkoitetaan toimintaa, joka lisää perheiden mahdollisuuksia vaikuttaa terveyteensä ja täten kohentaa perheen terveyttä. Neuvolassa huomio kiinnittyy lapsen ja perheen terveen elämän edellytyksiin, sekä vanhempien ja lasten taitoihin tehdä esimerkiksi terveyttä tukevia elämäntapavalintoja. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004: 13,19.) Lastenneurolat ovat oleellinen osa kunnan terveyttä edistäviä peruspalveluja. Terveystenhoitajan ote työhön tulee ensisijaisesti olla perhekeskeinen ja terveyttä edistävä. Terveystenhoitajan vastuulla on lapsen kasvun ja kehityksen seurannan lisäksi perheen ja vanhemmuuden voimavarojen vahvistaminen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004: 14,32,33.) Lapsen paras on riippuvainen koko perheen hyvinvoinnista, erityisesti vanhempien parisuhteen ja vanhemmuuden laadusta (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004: 13,16). Helpon tavoitettavuutensa ja hyvän kattavuutensa vuoksi neuvolat ovat tärkeä väylä sekä perheiden että keskeisten terveysohjelmien näkökulmasta.

Lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi on 2000-luvulla käytettävissä uutta tietoa ja uusia työmenetelmiä, jotka mahdollistavat neuvolatoiminnan edelleen kehittämisen ja suuntaamisen perheiden muuttuvien tarpeiden mukaisesti. Lastenneuvolassa työntekijöiden aktiivista, tutkivaa työtettä tarvitaan, jotta toiminnan laatua voidaan kehittää ja palvelut turvata. Lastenneuvolan yleistavoitteet ovat lasten fyysinen ja psyykinen terveys, sekä perheiden hyvinvoinnin parantaminen painottuen erityistä tukea tarvitseviin perheisiin. Lisäksi pyritään perheiden välisiin terveyserojen kaventamiseen. Tulevaisuudessa tavoitteena on myös seuraavan sukupolven terveyden ja vanhemmuuden voimavarojen parantaminen nykyisestä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004: 13,16.)

Vanhemmat tarvitsevat nyky-yhteiskunnassa entistä enemmän tukea. Tukemiseen tähtäävän yhteistyön tärkeimpänä tehtävänä on antaa tukea emotionaalisesti, vaihtaa ja jakaa kasvatukseen liittyvää tietoa sekä tukea lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta. Perhetyötä kehitettäessä on tärkeää, että vanhemmat otetaan mukaan suunnitteluun ja kehittelyyn. Emotionaalista tukea annettaessa pyritään vähentämään vanhemmuuden pätemättömyyden ja syyllisyyden tunteita ja lisätä sosiaalisesti stimuloitavia toimintoja. Perheiden hyvinvoinnin ja elämäntahallinnan erot ovat suuremmat kuin aiemmin.

Yhteiskuntakehityksen myötä on syntynyt perheitä, jossa elämänhallinnan realiteetit ovat erilaisia. Tästä johtuen tarvitaan uusia yhteistyötahoja ja strategioita, koska erilaiset perheet asettavat haasteita yhteistyölle, jolloin myös tuen tarve vaihtelee. (Hirvilampi 2002: 19,23.)

Vantaan perhepalveluiden linjaorganisaation omana sisäisenä ja yhteisenä ohjelmana käynnistyi vuonna 2010 vanhemmuuden kehittämisohjelma. Tukevasti alkuun, vahvasti kasvuun -hanke on Lapsen ääni -hankkeen (KASTE-HANKE) alahankkeita, jotka ovat osittain valtion rahoittamia. Tukevasti alkuun, vahvasti kasvuun -hanke toteutetaan pääkaupunkiseudun suurissa kunnissa (Vantaa, Espoo, Helsinki, Kirkkonummi), jossa jokaisessa kehitetään uutta varhaisen tuen toimintaa, joka kohdistuu lapsen/perheen kannalta tärkeään siirtymävaiheeseen. Vantaalla tämä siirtymävaihe käsittää "parista perheeseen" eli ensimmäisen lapsen syntymän ympärillä tapahtuvaa muutosta, Espoossa siirtymistä päivähoitosta kouluun ja Helsingissä siirtymistä alakoulusta yläkouluun.

Vantaan osalta Tukevasti alkuun ensimmäinen vaihe toteutettiin 01.11.2009 - 31.10.2011, jonka tavoitteena oli kehittää Vantaalle yhtenäinen monitoiminen perhevalmennusmalli. Hankkeen toisessa vaiheessa ensimmäinen tavoite oli jalkauttaa ja juurruttaa monitoiminen perhevalmennusmalli ja toisena tavoitteena kehittää koko Vantaan kattavaa verkostomaista varhaisen tuen työskentelymallia pikkulapsiperheiden tueksi. Vanhemmuustyön kehittämisohjelman tiimoilta syntyi ajatus julkaista Vanhemmuustyön kysely, joka osoitettiin Vantaalaisille vanhemmille. Kysely laadittiin kesällä 2011 muokaten kyselyä sellaiseksi, jota pystytään hyödyntämään Tukevasti alkuun -hankkeessa. Vanhemmuustyön kysely hyödynnettiin erityisesti toisen vaiheen tavoitteen varhaisen tuen työskentelymalliin liittyen.

Opinnäytetyön aihe tarjoutui koulun lehtorin kautta keväällä 2012. Aihealue on kiinnostava ja ajankohtainen terveydenhoitajan työn kannalta. Opinnäytetyö antaa mahdollisuuden tuoda aiheesta esille uutta ja tuoretta tutkimustietoa neuvolatyön lapsiperheille suunnattujen palveluiden tukemiseksi. Tähän opinnäytetyöhön liittyvästä Vanhemmuus -kyselystä on tehty myös toinen opinnäytetyö, joka muodostuu saman kyselylomakkeen kysymysten 12,15 ja 16 tuloksista.

1 Vanhemmuus

Vanhemmuus on elämänikäinen tehtävä, jossa vanhemman tehtävät, huolet ja ilonaiheet muuttuvat lasten kasvaessa. Vanhemmuus nähdään vastuullisena ja välttämättömänä tekijänä lapsen kehitykselle. Se on yhteiskunnallisesti merkittävä ja tärkeä elämän jatkuvuuteen liittyvä tehtävä. Vanhemmuus syntyy suhteessa lapseen ja jokainen vanhempi on saanut eväät vanhemmuuteensa omasta lapsuuden perheestään ja kasvuympäristöstään. Vanhemmuuden

sisältö on ainutlaatuinen ja kunkin lapsi-vanhempi-suhteen näköinen. Äitinä ja isänä oleminen nähdään etuoikeutena, jossa vanhemmuudesta, lapsista ja omasta perheestä on lupa olla ylpeä, sekä nauttia ja iloita. Toisinaan vanhemmuus voidaan kokea vaikeaksi ja ote vanhemmuuteen voi olla kateissa. (Rousu, Helminen & Rautiainen 2001 :3.) Vanhemmilla on lupa olla joskus ärtynyt, väsynyt ja heikko, sekä hakea itselleen tukea. Vanhempien on hyvä olla tietoisia erilaisista kasvatustavoista, sekä perehtyä niiden hyviin ja huonoihin puoliin, sekä rajojen ja rakkauden merkitykseen arjessa. (Vilen, Vilhunen, Vartiainen, Siven, Neuvonen & Kurvinen 2008: 119.)

Vanhemmuutta voidaan tarkastella sekä psykologisesta, että sosiologisesta näkökulmasta. Psykologisesti vanhemmuudessa on kysymys ainutlaatuisen läheisestä sekä merkityksellisestä ihmissuhteesta, joka muodostuu kahden eri sukupolven välillä. Sosiologisesti vanhemmuudessa on kysymys yhteiskunnallisesta instituutiosta, mikä pohjautuu tapoihin ja lakeihin. Näitä tukevat normit ja yleisesti hyväksytty virallinen moraalikäsitelmä siitä, mitä vanhemman ja lapsen suhteelta edellytetään. Vanhemmuuden voidaan katsoa olevan suhde, joka rakentuu kiintymykselle sekä vuorovaikutukselle ja sillä on oma elämänsänsä. (Hirsijärvi & Huttunen 2001: 49,50.)

Vanhemmuutta ja sen laatua voidaan määritellä vanhempien psyykkisten voimavarojen, kontekstuaalisten tekijöiden ja lapsen ominaisuuksien kautta. Kaikki nämä kolme tekijää voivat sekä tukea vanhemmuutta että heikentää sen laatua. Vanhemman psyykkisillä voimavaroilla käsitetään vanhemman persoonallisuutta ja henkistä hyvinvointia. Persoonallisuuden lisäksi vanhemman mielenterveys on tärkeä vanhemmuuden laatuun vaikuttava tekijä. Muita erilaisia, vanhemmuuteen yhteydessä olevia tekijöitä ovat vanhempien parisuhde, sosiaaliset verkostot, sekä vanhemman työ. Nämä ympäristötekijät toimivat sekä stressin, että tuen lähteenä ja niillä voi lisäksi olla epäsuora vaikutus vanhemmuuteen. Sukupuolen vaikutusta tutkittaessa, äitien on todettu olevan isäitä auktoriatiivisempia eli määrääviä ja isien puolestaan äitejä autoritaarisempia eli hallitsevampia. Sukupuoleen liittyen on tehty tutkimuksia myös siitä, onko saman perheen vanhempien kasvatustyyli yhteydessä toisiinsa. (Kivijärvi 2007: 4,5.)

1.1 Vanhemmuuden polku

Vanhemmuus alkaa heti ensimmäisen lapsen syntymästä. Vanhemmuudessa esiintyy monta puolta: tunnesuhde, huolenpito, kasvattaminen ja taloudellinen vastuu. Vanhemmuus on kulttuurissa ja tietyssä yhteiskunnassa toteutuvaa. (Vuokila 2010: 7.) Vanhemmuuteen liittyvät yhteiskunnalliset odotukset ovat julkilausumattomia, piilonormeja, jotka vanhemmat oma-aloitteisesti oivaltavat. Nykyaikaisessa yhteiskunnassa vanhemmilla on lapsiinsa nähden enemmän vastuuta kuin valtaa, eikä vastuunjako neuvola, päiväkodin tai koulun kanssa ole aina selvä. (Hirsijärvi & Huttunen 2001: 49.)

Vanhemmuus on jatkuva oppimis- ja sopeutumisprosessi, jossa biologinen perusta sekä vanhemman ja lapsen vuorovaikutussuhde on vastavuoroinen. Vanhemmat rakentavat käsitystä myös omasta itsestään äitinä ja isänä. Vanhemmuuteen kasvetaan ja se on elinikäinen oppimistehtävä. Sosiaalinen tuki edesauttaa äidin ja isän suoriutumista vanhemmuuden tehtävistä, mutta niistä selviytyminen edellyttää lisäksi kykyä ottaa vastaan sosiaalista tukea. Sosiaalisella tuella tarkoitetaan tässä virallisia tukiverkkoja kuten neuvola ja tiedotuspalvelut ja epävirallisella tuella perhettä, parisuhdetta, sukua, ystäviä ja naapureita. Toimiva sosiaalinen verkko parantaa vanhempien mahdollisuuksia vastata vanhemmuuden haasteisiin. Taustatekijöillä on vaikutusta vanhemmuuden kokemiseen ja vanhemmuuteen. (Viljamaa 2003: 11.)

Vanhemmuus on muuttuvaa ja erilaista eri perhevaiheissa. Vanhemmuuden kehitystehtävät antavat yksityiskohtaista kuvaa siitä, mitä asioita vanhempien tulee pohtia oman vanhemmuuden kokemisessa ja kehityksessä. Nämä näkökulmat on hyvä ottaa huomioon vanhemmuuden tukemista koskeissa neuvolatutkimuksissa. Selvää on, että vanhempien kokemukset, odotukset ja sosiaalisen tuen tarpeet ovat erilaista ensimmäistä kertaa vanhemmaksi tulevilla kuin vanhemmilla, joilla on jo useampi lapsi. Vanhemmuutta tulee tarkastella monitieteisesti laajana ilmiönä. Vanhemmuus on perheen sisäinen asia, johon ulkoisella toimintaympäristöllä on vaikutuksensa. (Viljamaa 2003: 24.)

1.2 Vanhemmuuden roolit

Suomalaisessa yhteiskunnassa on viime vuosikymmenten saatossa tapahtunut iso muutos vanhemmuuden roolien toteutuksessa. Sodan jälkeisinä aikoina vanhemmuudessa korostettiin rajojen asettajan ja elämän opettajan roolien merkitystä. Lapsessa olevaan hyvään ei tällöin kiinnitetty tarpeeksi huomiota eikä sitä sanottu. Koulussa opettajat tukivat samaa kasvatustiljaa ja tärkeintä oli hyvä käytös. Yleisimmät käsityksen vanhemmuudesta ovat viime vuosikymmenen aikana muuttuneet, koska perheinstituutio on joutunut monien uusien haasteiden eteen. Haasteita on tuonut muun muassa naisten työssäkäynnin lisääntyminen, tasa-arvoisuuden voimistuminen, ja avioerojen myötä avoliittojen ja uusperheiden lisääntyminen. (Rautiainen 2001: 59.)

Rooleja voidaan tarkastella vanhemmuuden roolikartan avulla, joka on kehitetty jäsentämään vanhemmuuden sisältöä, mitä jokainen lapsi tarvitsee riippumatta eletävästä aikakaudesta (Liite 1). Vanhemmuuden roolikartta on arkista vanhemmuuden osaamista kunnioittava visuaalinen työväline, jota on käytetty jo monen vuoden ajan. Tämä työväline on osoittautunut tärkeäksi vanhemmuuden itsearvioinnissa, vanhemmuus-ryhmissä, ja silloin kun vanhemmuutta kuntoutetaan. (Rousu, Helminen & Rautiainen 2001: 3.) Roolikartan mukaan vanhemmuus-

teen kuuluu viisi pääroolia, joita ovat huoltajan, rakkauden antajan, rajojen asettajan, ihmishuhteosaajan sekä elämän opettajan roolit, josta huoltajan rooli on erityisen tärkeä arkielämän ja säännöllisen perhe-elämän ylläpitämisessä, sekä rutiinien muodostumisessa. Vanhemman on tärkeää osoittaa rakkautta niin lasta, kuin itseäänkin kohtaan. (Hirvilampi 2002: 12.) Oman vanhemmuuden läpikäyminen on tärkeää, sillä jatkuva oma oppiminen on osana vanhemmuuden prosessia. (Rautiainen 2001: 24).

2 Perhe-elämä

Perhe koostuu kahdesta sukupolvesta, jossa lapset ovat keskeinen tekijä. Perheen sidokset ovat vahvoja ja läpi elämän jatkuvia. Perheen kanssa koetaan sekä positiivisia tunteita, kuten kiintymystä, rakkautta, iloa, että negatiivisia tunteita, kuten kateutta, pelkoa, surua. Vahvan perheen muotokuvaan voidaan liittää viisi peruspiirrettä: korkea sitoutuneisuus perheeseen, tunnustuksen ilmaiseminen perheen sisällä, hyvä vuorovaikutus ja viestintä, pyrkimys henkiseen ja hengelliseen hyvään sekä kykyä selviytyä kriiseistä. (Karlsson 2002: 40-42.)

Perhe eroaa muista sosiaalisista ryhmistä perheenjäsenten keskinäisillä tunteenomaisilla, sosiaalisilla tai juridisilla siteillä. Perhe edustaa lapselle merkittävintä elinpiiriä arkisessa ympäristössä. Perheen sisällä koetaan, eletään ja ratkaistaan monia lapsen kehitykseen kuuluvia muutoksia. Tärkeää on luoda lapselle turvallinen ja tasapainoinen kehitys, sekä turvata läheiset ihmissuhteet. Perhettä ei voi ajatella pelkästään yleisenä käsitteenä, johon olisi selkeät ja yksiselitteiset kriteerit, vaan määrittelemisen kohtaa koko ajan vaikeuksia, koska isän ja äidin parisuhde päättyy yhä yleisemmin ja vanhemmat muodostavat uusia parisuhteita. Lapset joutuvat pohtimaan, ketkä kaikki kuuluvat heidän omaan perheeseensä. (Keisu 2006: 8-10.)

Perhe on yksikkö, joka rakentuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnassa vallitsevien arvojen ja normien kanssa. Perhe instituutiona on kokenut valtavia muutoksia 1900-luvun tapahtumien tiimoilta. Tämän muutoksen seurauksena on syntynyt moderni perhe. Perheen on nähty menettävän perinteisiä kasvatus- ja hoivatohtäviään yhteiskunnalle. Erilaisten perhemuotojen suvaitsevaisuuden on nähty lisääntyvän ja perhe on muuttunut yksilöllisempään suuntaan. Nykyisin perheen määrittelyssä korostetaan enemmän rakenteellisia tekijöitä, kuten tunnesuhteita. Uusperheiden lisääntymisen on katsottu johtuvan avioliiton elinikäisyyden ihannoimisen heikentymisestä, mikä on nähtävistä avioerojen määrän kasvuna. Avioeroa ei nykypäivänä nähdä moraalisesti ongelmallisena, kuten aikaisemmin on ollut. (Mustonen 2007: 26.)

Perhemuotojen moninaistumisessa syntyy erilaisia perheitä: uusperhe, suurperhe, ydinperhe sekä yksinhuoltaja perhe. Perhe on suomalaisille tärkeä elämänarvo, jossa ihmiset kokevat

perhe-elämän, puolisoiden välisen kunnioituksen sekä lapseen liittyvät asiat elämän tärkeimmiksi asioiksi. Arkielämässä perheen merkitystä ilmentää se, miten aika jaetaan perheen ja oman ajan välillä. Valtaosa päiväkotikäisten lasten vanhemmista viettää vapaa-aikaansa lähinnä perheen kanssa. Perheeseen liittyvät velvoitteet koetaan usein liian raskaiksi erityisesti yksinhuoltajien keskuudessa. Lisäksi koulutustason noustessa, väsymisen kokeminen arjessa lisääntyy. (Mustonen 2007: 26-31.) Perhe kiinnittyy tiukasti yksilön elämänvaiheisiin, erityisesti lapsuudessa. Vanhemmat vaikuttavat lapseen välittämällä arvoja, asenteita, ihanteita, normeja ja moraalikäsityksiä. Vanhempien onnistunut lasten kasvattaminen perustuu tapaan luoda edellytyksiä ja puitteita lapsen kehitymiselle sekä vuorovaikutukseen lapsen kanssa. (Keisu 2006: 11.)

Perheen yhteinen tekeminen on sekä lapsille että vanhemmille tärkeää. Vanhempien kiireen lisääntyessä voidaan vähäisen yhteisen ajan korvaamista kuvata laatuaika - käsitteellä. Suomalaisten perheiden yhteinen tekeminen on useimmiten ruokailua tai television katselemista. Perhe sekä kotitalous perustuvat paljolti sen jäsenten yhdessä asumiseen tai arjen pyörittämiseen yhdessä. (Mustonen 2007: 31-33.)

3 Parisuhde

Lapsiperheen vanhempien välinen toimiva parisuhde on tärkeää kaikkien perheenjäsenten hyvinvoinnin kannalta. Parisuhde ja vanhemmuus nähdään toisistaan erillisinä, joista parisuhde rakentuu isän ja äidin välisestä suhteesta ja vanhemmuus lapsen ja vanhempien välisestä suhteesta. Vanhempien keskinäisen suhteen on katsottu heijastuvan vanhemmuuteen ja lasten elämään paitsi avo- ja avioparien perheissä, myös mahdollisen eron jälkeen. Perheen perustaminen lujittaa parisuhdetta, mutta pikkulapsiperheissä vanhempien parisuhteeseen kohdistuu samalla myös erilaisia paineita. Lapsen syntyessä perheeseen, arki koetaan usein vaativammaksi ja puolisojen yhteinen aika vähenee. Aika ja voimat on opeteltava jakamaan sellaisella tavalla, joka auttaa vanhempia selviämään arkirutiineista, kuten lastenhoidosta, kotitöistä, työssä käymisestä, harrastuksista, ja samalla hoitaa myös omaa vanhempien välistä parisuhdetta. (Lammi-Taskula, Karvonen & Ahlström 2009: 50.)

Hyvä parisuhde on vanhemmuuden voimavara, jonka on katsottu tukevan vanhemmuuteen siirtymistä. Yhteisen ajan löytäminen kumppanin kanssa saattaa olla haastavaa perhe-elämässä. Parisuhteen hoitamiseen on hyvä varata aikaa, mutta sitä voi hoitaa myös arkisilla pienillä asioilla. Ristiriidat kannattaa yrittää selvittää rakentavasti ja kumppania voi yrittää ilahduttaa erilaisilla asioilla. (Tietoa parisuhteesta.) Hyvin toimiva parisuhde on perheen sisäisen sosiaalisen tuen keskus, josta saadun emotionaalisen tuen kautta vanhempi jaksaa paremmin hoivaroolissaan ja kokemus vanhemmuudesta vahvistuu positiiviseksi. (Viljamaa 2003: 11.)

4 Työelämä lapsiperheiden arjessa

Työ on tuonut suuren muutoksen lapsiperheiden arkeen viime vuosikymmenien aikana. Suurin muutos koskee työn ja perheen välistä rajaa, joka on muuttunut häilyvämmäksi. Tämä pohjautuu siihen, että työ on muuttunut yhä enemmän tietotyöksi, jonka tekemisen nykYTEknologia on mahdollistanut ajasta ja paikasta riippumattomaksi. Elämme 24 tuntia vuorokaudessa avoimena olevassa maailmassa, joka on johtanut epäsäännöllisten työaikojen lisääntymiseen. Muutokset ovat lisänneet työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen haastavuutta. Työnteko ei rajoitu enää vain työpaikalle, vaan yhä useampi tuo töitä kotiinsa. Perhesuhteisiin kohdistetut vaatimukset ja odotukset ovat koventuneet niin, että vaaditaan aiempaa enemmän laatua, miellyttävää tunneilmapiiiriä ja tyydyttävyyttä. Suomessa on pitkään pidetty normina kahden ansaitsijan perhemallia, jossa myös äidit osallistuvat kodin ulkopuoliseen työelämään. Viime aikoina keskustelut isän roolista perheestä on lisääntynyt. (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009: 126-127.)

Työn ja perheen vuorovaikutusta on pyritty avaamaan monen eri teorian avulla. Lähtökohtana on moniroolisuus, jonka mukaan yksilöllä on useita erilaisia rooleja sekä työssä että kotona. Vuorovaikutuksen laatu määräytyy työ- ja perheroolien yhdistämisen vaikeuden tai helppouden perusteella. Vaikeus roolien yhdistämisessä kuormittaa yksilöä. Roolien kuormittavuuden näkemystä nimitetään rooliristiriidaksi. Useassa roolissa toimiminen johtaa ristiriitoihin, sekä työn ja perheen yhdistämisen ongelmiin. Kyse voi olla siitä, etteivät työn ja perheen vaatimukset kohtaa aikataulujen ja ajankäytön, henkisen kuormituksen tai käyttäytymisen takia. Roolien moninaisuus voidaan nähdä myös elämää rikastuttavana tekijänä ja se voi tarjota yksilölle voimavaroja. Useissa rooleissa toimiminen on nähty hyväksi yksilölle roolien palkitsevuuden vuoksi. Näistä kokemuksista muodostuu työn ja perheen välisten vaatimusten tasapaino, joka ilmenee siten, että työn ja perheen roolien välillä ei ole ristiriitoja. (Rönkä ym. 2009: 130,131.)

Perheen yhteistä aikaa eniten verottava tekijä on työ. Erityisesti yksinhuoltajille lasten ja työn yhteensovittaminen on ongelmallista. Useimmat vanhemmat kokevat, että työ vie liikaa aikaa perheeltä, vaikka toisaalta työ nähdään myös merkittävänä itsensä toteuttamisen tunteen turvaajana. Työn teko ja erityisesti siihen kuluva aika aiheuttaa ristiriitoja ja huonoa omatuntoa vanhempien välillä. (Mustonen 2007: 31-33.)

Työssä ja perheen kanssa käytettyä aikaa säätelee paitsi ihmisten henkilökohtaiset toiveet myös monet muut asiat. Tarjolla olevat työpaikat vaihtelevat määrällisesti sekä laadullisesti ja perheen tarvitsema aika riippuu perhevaiheesta ja perheenjäsenten yksilöllisistä tarpeista. Taloudelliset resurssit määrittävät osittain mahdollisuuksia tehdä työn ja perheen yhteenso-

vittamiseen liittyviä ajankäytön valintoja. Ansiotyö merkitsee monille mahdollisuutta mielekkääseen toimintaan ja itsensä toteuttamiseen työelämässä. Kokopäivätyö on myös monille taloudellinen väistämättömyys. Työn ja perheen yhteensovittamisen haasteet ovat merkityksellisiä myös yhteiskunnan kannalta. Yhteensovittamista helpottaa lainsäädännön tarjoamat mahdollisuudet pitää perhevapaita. Työn ja perhe-elämän tasapainottamista tukevat lisäksi sosiaalipalvelut, erityisesti lasten julkinen päivähoido. Lakisääteisten tukimuotojen lisäksi tärkeässä asemassa arjen sujuvuuden kannalta on työyhteisön tuki, kuten joustavuus työaikakäytännöissä ja perheystävällinen ilmapiiri. (Lammi-Taskula ym. 2009: 38-39.)

Arjen sujuvuuden kannalta merkityksellistä on se, miten työpaikalla suhtaudutaan perheen tarpeisiin ja tilanteisiin ja minkälaisia käytäntöjä on mahdollista toteuttaa. Työolotutkimuksesta 2003 vuodelta on käynyt ilmi, että miehillä on naisia enemmän mahdollisuuksia joustaa työajoissa päivittäin. Monella on mahdollisuus vaikuttaa tulo ja lähtöaikoihin ja poistua tarvittaessa asioille kesken päivän. Naisista taas tätä mahdollisuutta pystyi toteuttamaan vain puolet. Työstä johtuvaa aikapulaa voidaan perustella sillä, että työssäkäynti on välttämätöntä perheen toimeentulon takia. Menetetty yhdessäoloaika on kuitenkin saatujen tulojen kääntöpuolena. Voidaan ajatella hyvään vanhemmuuteen kuuluvan luopuminen materiaalisista tavoitteista, jotta perheeseen olisi mahdollista panostaa. (Lammi-Taskula ym. 2009: 44.)

5 Vanhemmuuden haasteet

Vanhemmat kohtaavat arjessa erilaisia haasteita, jotka laittavat jaksamisen äärirajoille. Lapsiperheen arkea voi joskus kuormittaa esimerkiksi lapsen sairastelu, vähäiset yöunet sekä riitely. (Väestöliitto, Pienten lasten vanhemmat.) Perhettä kuormittavat tekijät tuovat elämään kielteisiä asioita, jotka kuuluvat myös vanhempien elämään. Nämä tekijät voivat vaikuttaa haitallisesti lapsen kehitykseen ja ne koskevat koko perhettä. (Pelkonen & Hakulinen 2002: 202, 208.)

Uudenlaisia haasteita lapsiperheiden kasvatustehtävien tukemiseen on luonut yhteiskunnassa tapahtunut muutos. Perheiden sosiaaliset verkostot eivät ole yhtä tiiviitä kuin ennen, minkä vuoksi perheet eivät saa samanlaisia neuvoja ja tukea arjessa selviytymiseen. Perhetilanteet saattavat olla hyvinkin monimuotoisia ja monimutkaisia, jonka kautta perheen pahaolo heijastuu lapseen. Arjen mukanaan tuomissa haasteissa ja kiireellisyydessä parisuhteen hoitaminen saattaa jäädä vähälle, jolloin yhteisen ajan puute ja väsymys pahentavat tilannetta. (Armanto & Koistinen 2007: 362-363.)

Vanhemmat voivat tarkastella elämäänsä neljän peruspilarin avulla, joiden tulisi olla tasapainossa. Nämä peruspilarit ovat minä itse, vanhemmuus, parisuhde sekä yhteisöllisyys. Omasta hyvinvoinnista ja jaksamisesta tulee huolehtia. Lasten ollessa pieniä monet

vanhemmat tavoittelevat täydellisyyttä vanhemmuudesta, jolloin muut elämän osa-alueet jäävät vähemmälle huomiolle. Kun nämä peruspilarit ovat kohdallaan, eivät kriisitilanteet johda katastrofeihin. (Pienten lasten vanhempien elämä, Väestöliitto.)

Vanhemmilla on sekä sisäisiä että ulkoisia haasteita. Sisäiset haasteet tulevat vanhemmilta itseltään. Ulkoiset haasteet voivat olla esimerkiksi työtilanne ja taloudellinen tilanne sekä näiden sovittaminen perheen arkeen. (Katajamäki, Rekola & Takala 2009: 15.) Yhtenä haasteena on pitää huolta itsestään, sillä oma hyvinvointi on tärkeässä asemassa. Ajan ottaminen itseään varten on tärkeää. Pienelläkin omalla hetkellä on positiivinen vaikutus jaksamiseen ja akkujen lataamiseen. (Parisuhde, Väestöliitto.)

Pienet lapset vievät paljon aikaa vanhemmilta ja joskus tuntuu että vanhemmuus täyttää suuren osan elämästä. Monesti vanhemmuuteen saattaa liittyä suorituspainetta ja vanhemmuus tuntuu olevan ainoa rooli. Tällöin kannattaa miettiä positiivisia asioita perheessään. Muut ihmiset ovat tärkeässä osassa vanhemmuudessa jaksamisessa ja vanhemmat saattavat kaivata yhteisöllisyyden tunnetta. Sosiaalista verkostoa voi kasvattaa esimerkiksi neuvolan perhevalmennusryhmissä, avoimissa päiväkodeissa sekä MLL kahviloissa. (Yhteisöllisyys, Väestöliitto.)

Lasten kasvattaminen ja uuden oppiminen synnyttää onnistumisen tunteita, jotka auttavat jaksamaan (Pienten lasten vanhemmat, Väestöliitto). Voimavara on tekijä, jonka avulla ihminen pystyy kehittämään itseään vanhempänä, puolisona ja yhteisön jäsenenä. Voimavarojen avulla vanhemmat pystyvät selviytymään kuormittavista asioista. Jokainen vanhempi kokee voimavarat ja kuormittavat tekijät eri tavoin, sillä persoonamme vaikuttaa näiden asioiden kokemiseen. Vanhemmat pystyvät vahvistamaan omia voimavarojaan toiminnallaan sekä ulkopuolisten tekijöiden avulla. (Pelkonen & Hakulinen 2002: 202, 208.)

Vanhemmat arvostavat perheensä hyvinvointia. Tästä huolimatta he kokevat usein epävarmuutta vastuustaan ja voimavaroistaan kasvattajana. Avuttomuus, neuvottomuus ja psykososiaaliset ongelmat liittyvät pääosin elämäntilanteiden muutoksiin. Jotta vanhemmat kykenisivät huolehtimaan lapsistaan, heiltä edellytetään itsenäisyyttä ja osaamista. Vanhemmat tarvitsevat asiantuntijoilta tai muilta ihmisiltä ohjaavaa tukea tuntiessaan epävarmuutta kasvattajina, jotta he kykenisivät tukemaan lapsiaan. Suomalaisessa yhteiskunnassa perhettä tukevat sosiaali-, terveys- ja koulutuspalvelut, jotka edistävät lasten kasvua kohti aikuisuuden kynnystä sekä kiintymistä aktiiviseksi ja täysvaltaiseksi kansalaiseksi yhteiskuntaan. (Eirola 2003: 16-17.)

Tukea arjessa selviytymiseen vanhemmat saavat esimerkiksi neuvolasta, Mannerheimin lastensuojeluliitolta tai kunnan sosiaalipalveluilta. Moniammatillinen varhaisen tuen tiimi auttaa

perheitä lasten hoitoon ja kasvatukseen liittyvissä asioissa tai esimerkiksi vain arkielämään ja kodinhoitoon liittyvissä huolissa. Perheen kanssa kartoitetaan yhdessä, minkälaista apua he tarvitsevat. Monella perheellä ei välttämättä ole riittävää tukiverkostoaan ympärillä, jonka puoleen kääntyä arjen tuntua liian raskaalta. (Perhepalvelut, varhainen tuki.)

Vanhempien kanssa on hyvä keskustella vanhemmuuden iloista ja vastuusta sekä siitä, kuinka löytää voimavaroja vanhemmuuteen ja parisuhteeseen. Terveystienhoitajan antaman tuen tarkoitus on antaa vanhemmalle mahdollisuus tutkia omaa vanhemmuuden tilaa ja omia mielenliikkeitä. Tukikeinoja ovat muun muassa vanhemmuuden vahvistaminen sovittamalla lapsiperheiden tarpeita ja työelämän vaatimuksia toisiinsa. Lapsiperheiden jatkuva ja turvallinen hoito voi muuttua esimerkiksi vanhempien työ ja asuinpaikan vaihtumisen sekä lastenhoidon sitovuuden vuoksi. Vanhemmat haluavat saada tukea perhettä koskeissa ratkaisuisaan ja ovat usein ilmaisseet hyötynsä saamastaan tuesta. Perheen huomioiminen terveydenhoitotyössä on osa laadukasta terveydenhuoltoa, josta hyvänä esimerkkinä on perhekeskeinen neuvolatyö. Perhehoitotyötä halutaan jatkuvasti uudistaa vastaamaan lapsiperheiden tuentarpeita. Perheiden ohjaukseen tarvitaan ja kaivataan vanhemmuutta ja lapsen psykososiaalista kehitystä tukevia malleja ja menetelmiä. (Eirola 2003: 16-17.)

Perheen voimavarat saadaan parhaiten käyttöön lisäämällä erilaisia, perhekohtaisia yhteistyökuvioita, joita voivat olla mm. perheiden keskinäinen kanssakäyminen ja apujärjestelmät, vertaistukeen perustuvat perheryhmät, vanhempainryhmät ja koko perheen toiminta. Vanhemmuuden on katsottu heijastavan eniten yhteiskunnan muuttuvia arvoja. Vanhemmat tarvitsevat edelleen tukea ja yhteistyötä jokapäiväisessä elämässään. Sosiaalisten suhteiden on katsottu tarjoavan arvokkaita resursseja kuten huolenpitoa ja tukea. (Lähde 2002: 11.)

Lapsiperheiden varhainen tukeminen on sijoitus perheen parempaan tulevaisuuteen. Varhaisen tuen kautta pyritään tunnistamaan, helpottamaan ja ehkäisemään perheiden ongelmia mahdollisimman varhain. Perheiden kanssa yhdessä keskustelemalla, ohjaamalla sekä yhdessä toimimalla pyritään tukemaan perheen omaa selviytymistä arjessa. Tällä tavoin tuetaan myös lapsen kasvua ja kehitystä, jotta tämä voi kasvaa tasapainoisessa perheessä. (Varhainen tuki, Perhepalvelut.)

6 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimusongelmat

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vantaalaisten vanhempien voimavaroja, tuen tarpeita ja haasteita.

Opinnäytetyön tutkimusongelmia ovat:

1. Millaisia haasteita nykypäivän vanhemmuudessa koetaan?
2. Millaisia voimavaroja vanhemmilla on käytössä arjen haasteista selviämiseen?
3. Mihin asioihin vanhemmat toivovat saavansa tukea?

7 Tutkimuksen toteutus opinnäytetyössä

Tiedonkeruumenetelmänä käytettiin Vantaan kaupungin internet sivuilla ollutta kyselyä, joka oli osoitettu vantaalaisille lapsiperheille. Opinnäytetyössä huomioitiin alle kouluikäisten lasten vanhempien vastaukset. Aineisto on kerätty 11/2011- 1/2012 välisenä aikana ja se on ollut esillä Webropol- kyselynä. Työssä huomioitavien vastausten määrä rajattiin vuoden 2012 tammikuuhun mennessä vastanneisiin vastausten suuren määrän vuoksi.

Lomake koostui 19 kysymyksestä, joissa oli avoimia ja suljettuja kysymyksiä. Näillä selvitettiin vanhemmuutta, neuvolapalveluiden toimivuutta, tyytyväisyyttä, haasteita ja kokemuksia. Tästä kyselylomakkeesta opinnäytetyöhön valittiin kolme avointa kysymystä:

13. Mitä selviytymiskeinoja olet löytänyt vanhempana olemiseen mieltä askarruttavissa kysymyksissä?
17. Mitkä ovat nykypäivän haasteet vanhemmuudessa?
18. Minkälaista tukea vanhemmat kaipaavat?

7.1 Kohderyhmä

Opinnäytetyössä käytettiin ainoastaan alle kouluikäisten lasten vanhempien vastauksia, joita saatiin 748. Näistä äitien vastauksia oli 611, noin 82 % ja isien 137, noin 18 %.

Vastaajien otanta on ollut suuri ja se on koostunut neuvoloissa ja perhepalveluissa asioivilta äideiltä sekä isiltä. Vastanneet ovat olleet 19-54-vuotiaita. Suurimmalla osalla vastanneista vanhemmista on ollut kaksi lasta. Lasten ikä on ollut välillä 0-6 vuotta, jolloin puhutaan alle kouluikäisistä lapsista. Kyselyyn vastaaminen on ollut vapaaehtoista. Vastanneiden joukossa on paljon eri-ikäisiä ja eri vanhemmuuden vaiheessa eläviä pariskuntia sekä yksinhuoltajia.

7.2 Tulosten analysointimenetelmä

Tulosten analysointimenetelmänä käytettiin laadullista sisällönanalyysiä. Laadullinen tutkimus työssä perustuu vastaajien sanoihin ja lauseisiin. Laadullisessa tutkimuksessa tarkoitus on ilmiön kuvaaminen ja sen syvällinen ymmärtäminen sekä esille nousseiden asioiden kytkeminen laajempaan asiakontekstiin. Analyysi ei ole kvalitatiivisessa tutkimuksessa viimeinen vaihe, vaan se on mukana koko tutkimusprosessissa. Laadullisessa tutkimuksessa

luodaan uusia hypoteeseja tutkimuksen edetessä. Laadullinen tutkimus tutkii yksittäistä tapausta, jossa pyritään saamaan yhdestä tapauksesta mahdollisimman paljon tietoa. (Kananen & Iljäs 2008: 24-25.) Sisällönanalyysia käytetään valmiin aineiston tarkastelussa, jossa aineistoa eritellään ja etsitään toistuvia yhtäläisyyksiä. Tuotoksen sisältö tiivistetään lopuksi johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi, joka tukee työn tarkoitusta ja tavoitetta. (Janhonen & Nikkonen 2003: 21.)

Sisällönanalyysilla pyritään muodostamaan tiivistetty kuvaus tutkittavasta ilmiöstä, joka kytkee tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin ja aihetta koskeviin muihin tutkimustuloksiin. Saturaatiolla tarkoitetaan aineiston kyllästämistä, jolloin ratkaistaan kysymys aineiston riittävydestä. Aineiston purkamisen vaiheet olivat aineiston pelkistäminen eli redusointi, aineiston ryhmittely eli klusterointi sekä teoreettisten käsitteiden luominen eli abstrahointi. (Triangulaatio.)

Laadullisessa aineistossa voidaan hyödyntää myös määrällistä menetelmää eli kvantifiointia. Laskemalla voidaan saada varmuus siitä, että tutkimuksen tuloksina esitettävät väitteet eivät perustu vain tutkijan omaan oletukseen. (Kvantifiointi.) Opinnäytetyön tulosten tarkastelussa olemme käyttäneet sisällönanalyysin ohella kvantifiointia.

7.3 Induktiivinen päättely

Työssä käytetään sisällönanalyysissä aineistolähtöistä analyysitapaa, eli pääpaino on aineistossa. Tätä kutsutaan induktiiviseksi päättelyksi. Induktiivisessa päättelyssä yksittäisistä väitteistä edetään yleisempiin havaintoihin. Tärkeää on pysyä aineistossa ja sulkea pois ennakkokäsitykset ja teorat. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006; Eskola & Suoranta 1998: 83.)

Täysin aineistolähtöistä analyysia on kuitenkin melko mahdoton toteuttaa, sillä havainnot ovat yleisesti hyväksyttyjä teorioita. Puhtaasti induktiivisessa päättelyssä ei saisi olla ennakkokäsityksiä tutkittavasta ilmiöstä. Aineiston tulkitsemisella ja tulosten analysoinnilla tutkija luo teoriaa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006; Tuomi & Sarajärvi 2002: 98.)

7.4 Sisällönanalyysin toteutus

Kysymykset 13, 17 ja 18 jaettiin opinnäytetyöntekijöiden kesken siten, että jokainen sai yhden kysymyksen vastaukset tarkasteltavaksi. Opinnäytetyössä analysoitavana tekstinä olivat vanhemmilta saadut avoimet vastaukset, jolloin aineisto on laadullinen. Isien ja äitien vastaukset on käsitelty jaotteluvaiheessa erikseen. Vastaukset käytiin läpi useaan kertaan. Vastauksissa oli havaittavissa toistuvia teemoja, joiden perusteella vastaukset ryhmiteltiin eri

kategorioiden alle. Samaa tarkoittavat ilmaisut yhdistettiin samaan luokkaan ja kyseiselle luokalle annettiin sisältöä kuvaava nimi.

Jokaisen luokan alla oli kyseistä luokkaa koskevat vastaukset. Osa vastauksista saattoi käsitellä useampaa aihetta ja näiden vastausten jaottelu oli haastavaa. Vastausmäärät haluttiin pitää vertailukelpoisina, joten vastaukset jaoteltiin niitä parhaiten kuvaavan luokan alle. Luokittelu selkeytti analysointia ja helpotti vastausten tulkitsemista. Tulosten selkeyttämiseksi kysymyksistä ja niistä saaduista vastauksista muodostettiin omat taulukot, joissa oli alkuperäisilmaus, alaluokka ja yläluokka. Taulukointi selvensi työskentelyä ja sen avulla oli helppo lähteä tarkastelemaan vastauksia (Liitteet 2-4).

Tulosten esilletuontivaiheessa yhdistettiin sekä laadullista sisällönanalyysiä että määrällistä erittelyä vastausten lukumäärissä ja prosenttiosuuksissa. Vastausten esilletuonnissa käytettiin suoria lainauksia vanhempien vastauksista. Lainaukset tiivistivät monen teeman asiasisällön ja lisäsivät tutkimuksen luotettavuutta. Väärintulkitsemiselta vältyttiin, kun käytettiin vastaajien omaa ääntä vastausten esilletuonnissa. Lainaukset johdattelivat lukijaa syvemmin esille nousseeseen aiheeseen.

8 Opinnäytetyön tulokset

Äidit olivat olleet aktiivisempia vastaajia ja muodostivat suuremman vastaajaluokan kuin isät. Isien ja äitien vastauksia ei huomioitu erillisinä vaan käsiteltiin kokonaisuutena.

8.1 Vanhempien selviytymiskeinot mieltä askarruttavissa kysymyksissä

Kysymys 13 käsitteli vanhempien omaa kokemusta arjen haasteissa selviytymisessä. Analyysin perusteella muodostui luokat: vertaistuki, asiantuntijat, omakokemus ja maalaisjärki, sekä internet ja kirjallisuus. Isien ja äitien vastauksissa oli paljon yhteneväisyyksiä. Kysymyksen 13 aineisto on purettu taulukoimalla vastausten havainnollistamiseksi. Yhteensä tähän kysymykseen oli vastannut 467, joista äitien vastauksia oli 401 ja isien vastauksia 66.

Vertaistuki ja sosiaaliset verkostot

Äideistä 55% (n=220) ja isistä 38% (n=25) piti tärkeimpänä selviytymiskeinona vertaistukea. Puolison, vanhempien tai ystävien kanssa keskustelu koettiin tärkeäksi kokemusten ja ajatusten jakamisessa.

”Pääasiassa puolison tai muiden äitien kanssa keskustelemalla asioista. Lisäksi olen ollut päivähoitoon yhteydessä, mikäli on huolta ilmennyt. Toivon, että tarvittaessa saisi apua neuvo-

lan kautta.”

”Puolison kanssa vanhemmuuden jakaminen tuo voimia. Myös ystävien kanssa keskustelut ja avun pyytäminen auttaa. Neuvoloista saa myös apua lapsen terveyteen liittyvissä asioissa hyvin.”

Useista vastauksista kävi ilmi, että vanhemmat kokivat helpommaksi puhua mieltä askarruttavista asioista tutun ihmisen kanssa, sillä asiantuntijat, kuten neuvolan terveydenhoitajat, koettiin etäisiksi ja jotkut vastanneista kokivat jopa luottamuspulaa terveydenhoitajia kohtaan. Äidit kuitenkin kokivat saavansa enemmän vertaistukea neuvolasta kuin isät.

Oma kokemus ja maalaisjärki

Vastauksissa maalaisjärjen käytön ja oman kokemuksen oli tuonut esille äideistä 10% (n= 42) ja isistä 17% (n=11). Vanhemmuudessa maalaisjärjen käyttöä koskevat vastaukset ovat hyvin lyhyitä, eivätkä vanhemmat ole avanneet käsitettä tarkemmin. Vastauksissa kuitenkin käsiteltiin usein sisukkuutta ja periaatteista kiinnipitämistä. Äidit kertovat vastauksissa ottavansa usein myös itse asioista selvää.

” Käyttämällä maalaisjärkeä, haluamme panostaa lapseemme ja se lienee tärkein voimavaramme. Neuvola ja omat vanhempamme auttavat eteen tulevien kysymysten kanssa, samoin toiset lapsiperheet.”

” Maalaisjärjellä, lastenhoitokokemuksella ja parisuhteet tuomalla tuella”

”Oma kokemus ja maalaisjärki yhdistettynä sopivaan määrään teoretietoa ovat riittäneet. Ensimmäisten lasten kohdalla tuli jonkun verran luettua lapsiperheille suunnattuja lehtiä ja keskusteltua toisten vanhempien kanssa.”

Maalaisjärkeä koskevien vastausten perusteella voidaan kuitenkin olettaa maalaisjärjen käytöllä tarkoitettavan käytännöllistä järkeä, eikä noudateta määräyksiä tai sääntöjä. Tämän kategorian vastauksissa vanhemmat, eivät ole hakeneet tai saaneet tietoa ammattilaisilta tai kirjallisuudesta, vaan luottaneet omaan kokemukseen.

Internet ja kirjallisuus

Äideistä 13% (n=52) ja isät 12% (n=8) kokivat tärkeiksi tiedonlähteiksi lehdet, internetin sekä kirjallisuuden. Muutamissa vastauksissa myös televisiosta tulevat kasvatusaiheiset sarjat koettiin hyödyllisinä. Edellä mainitut tiedonhakuportaalit vastaavat tarjonnaltaan nykyaikaisten

vanhempien tapaa etsiä tietoa nykymediasta. Tiedonsaannin helppous ja nopea saatavuus ovat avainasemassa vanhempien tiedonhaussa.

”Internetin keskustelupalstoilta olen saanut paljon apua ja tukea. Lisäksi sukulaiset ja tutut ovat auttaneet mieltä askarruttavissa asioissa jne.”

”Etsimällä tietoa netistä, juttelemalla muiden äitien kanssa.”

”Lukemalla erilaisista kasvatuskirjoista. Kyselemällä omilta vanhemmiltani sekä muilta vanhemmilta.”

Vanhemmat kertovat vastauksissaan käyttäneensä internetiä löytääkseen vastauksia vanhemmuuden kysymyksiin. Monessa vastauksessa yhdistyy selkeästi tukiverkosto ja internet, joista sosiaalinen media muodostuu. Vastauksissaan vanhemmat eivät kyseenalaista kasvatustietoa tv-ohjelmista tai aikakauslehdistä saamaansa tietoa, vaan kokivat saaneensa paljon tietoa ja hyötynensä niistä. Vanhemmat eivät kerro vastauksissaan kenenkään asiantuntijoiden suositteleen erilaisia internetsivustoja, mistä he olisivat saaneet tietoa, vaan useissa vastauksissa tuli esille niin sanottu ”Googlettaminen”, jonka kautta olivat löytäneet itselleen sopivat sivustot. Monet äidit mainitsivat vastauksissaan Mannerheimin lastensuojeluliiton internetsivut, joista kokivat saaneensa paljon tietoa.

Asiantuntijat

Äideistä 10% (n=42) ja isistä 8% (n=5) kokivat saaneensa eniten neuvoja ja apua asiantuntijoilta kuten perhepalveluista. Vanhemmat pitivät perheneuvolan asiakkuutta positiivisena asiana. Isät olivat kääntyneet vanhemmuuden ongelmatilanteissa selkeästi vähemmän asiantuntijoiden puoleen kuin äidit. Äidit kertovat myös saaneensa apua ja neuvoja neuvolasta.

” Olen keskustellut esim. Väestöliiton asiantuntijoiden kanssa, lukenut paljon ja tukeutunut vertaistukeen.”

”Olen kokenut, että pienissäkin asioissa olisi hyvä saada juteltua asioista alan asiantuntijan kanssa. Nyt tietoa ja mielipiteitä haen päiväkodin hoitajilta, omilta vanhemmilta, netistä, muilta tutuilta.”

”Neuvolasta olen saanut todella paljon hyviä vinkkejä ja vastauksia mieltä askarruttaneisiin kysymyksiin. Iso kiitos mahtavalle neuvolatädillemme!”

8.2 Nykypäivän haasteet vanhemmuudessa

Kysymys 17 käsitteli nykypäivän haasteita vanhemmuudessa isien ja äitien kokemana. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 523 vanhempaa, joista 441 oli äitien vastauksia ja 82 isien vastauksia. Suurin osa vastauksista käsitteli työelämää ja arjessa jaksamista. Muita esille nousseita teemoja oli talous, informaatiotulva, vertaistuen ja tukiverkoston puute, kasvatus sekä ympäristön ja yhteiskunnan luomat haasteet.

Yhdistävä kategoria aineistossa oli vanhemmuuden haasteet. Isien ja äitien vastauksissa nousi paljon esille samoja asioita, eivätkä vastaukset poikenneet toisistaan lähes ollenkaan.

Arjessa jaksaminen

Suurimmaksi haasteeksi nykypäivän vanhemmuudessa koettiin arkielämän jaksaminen. Äideistä 22% (n= 98) ja isistä 23% (n= 19) koki tämän haastavimmaksi. Vanhemmat kokevat, että elämä on muuttunut suorituskeskeisemmäksi ja elämänrytmi koventunut. Täydellisyysden tavoittelu on noussut esille vanhempien keskuudessa, jolloin vanhemmat kokevat, että samaan aikaan täytyisi olla hyvä työntekijä, puoliso ja hyvä vanhempi.

Hektisestä ja suorituskeskeisestä elämästä johtuen perheen yhteisen ajan puute koetaan heikentävän arjessa jaksamista ja perheen hyvinvointia. Lapset tarvitsevat vanhempia, jotka ovat aidosti läsnä siinä hetkessä ja kuuntelevat lasta. Vanhemmat kokevat, että omien asioiden ja velvollisuuksien hoitaminen vaikeutuu ajan puutteen vuoksi ja perhe-elämään jäävä aika on liian vähäistä. Vuorokauden tunnit eivät tunnu riittävän omaan aikaan ja ystävien näkemiseen. Arjen kuormittavuus, ajanpuute ja kiire koetaan heijastuvan lapseen negatiivisesti. Muutamat äidit toivat esille myös yksinhuoltajuuden mukana tuomiaan haasteita. Näitä olivat vapaa-ajan vähyys ja työstä ja perhe-elämän yhteensovittamisesta johtuva riittämättömyyden tunne.

”Tuntuu, että varsinkin äidit haluavat olla täydellisiä äitejä.”

”Itse asettaa itselleen suuria odotuksia kun on lukenut mitä kaikkea pitää ottaa huomioon.”

”Suorituskeskeinen elämänrytmi pitäisi saada hidastettua, jotta olisi enemmän aikaa olla aidosti läsnä.”

”itse mietin teenkö tarpeeksi lapseni eteen, yksinhuoltajana ja vuorotyön tekijänä, tunnen yleensä aikatauluni takia itseni riittämättömänä”

Työelämä

Työelämän koki haasteeksi 22% äideistä (n= 93) ja 18% isistä (n= 15). Työn ja perheen yhteensovittaminen koettiin vaikeaksi, koska työ menee monesti perheen edelle, vaikka vanhemmat eivät näin itse haluaisi. Moni koki, että harvassa työpaikassa on riittävää joustoa, jolloin arjen hallinta vaikeutuu työn ja perheen välisen tasapainoilun vuoksi. Työntekijä joutuu usein joustamaan, ja lapsiperheessä tämä koetaan haastavaksi. Tästä johtuen vanhemmilla on jatkuva huono omatunto joko töistä tai lapsista.

Työelämän vaativuuden koetaan kuluttavan resursseja vanhemmuudesta ja sen koetaan olevan este perheen riittävän yhteisen ajan toteutumiseksi. Työtahdin kiihtyneisyys ja työntekijöihin kohdistuvat lisääntyneet vaatimukset lisäävät stressiä ja väsymystä vanhemmilla. Isien ja äitien vastauksissa kävi ilmi, että työelämä rasittaa vanhemmuutta ja työelämä koetaan vanhemmuutta kuormittavana. Työnantajat eivät riittävästi ota huomioon työpäivien pitkittymisestä aiheutuvia haittoja perheelliselle työntekijälle. Ulkomaalaisten isien vastauksissa haastavuus tuotiin esille sosiaalisen tuen puuttumisena.

”Töissä työtahti kiihtyy/vaaditaan enemmän, stressiä ja väsymystä enemmän kuin ennen, työn ja vapaa-ajan tasapainottelua, tuntuu että työpäivän jälkeen jää vain pari tuntia aikaa olla lasten kanssa.”

”Työajan ja työn käsitteen venyminen vapaa-ajalle. Tämä vie huomion lapsista ja pitkällä aikavälillä tämä varmasti aiheuttaa ongelmia niin lapsen kehitykselle, tunne-elämään kuin kaikkeen muuhunkin kehitykseen ja lapsen tasapainoon.”

”Pitkän työpäivän jälkeen aivan normaalit arkipäivän toimet ruuan laitto, siivous, lapsenhoito/huomioiminen ym. tuntuvat välillä ylivoimaisilta tehtäviltä.”

Kasvatus

Kasvatus koettiin haastavaksi vanhemmuuden tehtäväksi äideistä 12%:lla (n=54) ja isistä 18%:lla (n=15). Vanhempien mielestä lasten kasvattamiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Vanhemmat kokivat, että auktoriteettien kunnioitus on hukassa ja yhtenäinen linja vanhempien ja yhteiskunnan keskuudessa puuttuu. Monet vastaajat toivat esille sitä, että vanhemmat eivät ole vanhempien asemassa vaan vanhemmuus pohjautuu enemmänkin kaveruuteen. Perheiden erilaiset arvomaailman ja niiden törmääminen aiheuttaa ristiriitoja vanhempien keskuudessa.

Maalaisjärjen käyttö on vähentynyt jonka mukana avuttomuus lisääntyy. Kasvattaminen ja rajojen asettaminen on haastavaa. Informaatiotulvan ja ärsykkeiden lisääntyessä tarvitaan maalaisjärkeä ja kokemusta näiden käsittelemiseksi. Vanhempien tulisi ottaa enemmän vastuuta omasta kasvatustyylistään, sillä vanhempien arvot ja asenteet heijastuvat lapsen elämään. Vapaan kasvatuksen tulokset näkyvät negatiivisena kun koti ei tarjoa riittävästi rakkautta ja turvaa.

Vanhemmat pohtivat paljon sitä, kuinka kasvattaa lasta kunnioittamaan muita. Osa vanhemmista kokee, että on haastavaa olla aikuinen ja välittävä vanhempi, kun omat lapset vertaavat omia vanhempia muiden vanhempiin. Oman lapsen kasvatusta on haastavaa ympäristön tuomien haasteiden takia sekä yhteiskunnan ja sosiaalipolitiikan mukanaan tuomien ongelmien myötä. Omalla käytöksellään vanhempi on mallina lapselleen. Isien mielestä haasteellista oli tulevaisuuden ennakointi auktoriteetin näkökulmasta. Joidenkin isien mielestä kasvatukselliset ongelmat tulevat vanhemmista itsestään. Mikäli lapsen kasvatukseen ei kotona kiinnitetä huomiota, ongelmia tulee myöhemmin useammalla alueella. Osa isistä koki oman lapsuuden heijastuvan isyyden kokemiseen ja isänä olemiseen.

Kasvattamisen yhteydessä vanhemmat toivat esille ympäristön ja tulevaisuuden näkökulmaa. Lasta on vaikeaa kasvattaa tulevaisuutta varten ja kuinka kasvattaa lapsi pärjäämään elämässä muita kunnioittaen, samalla kun yhteiskunnassa arvot kovenevat. Vastauksissa puhutti myös kurittaminen, joka ei ole sallittua Suomen laissa. Vanhemmilla tulisi olla enemmän toisenlaisia keinoja rajojen asettamiseen. Vanhemmat eivät uskalla ottaa vanhemman roolia ja vastuuta, vaan vastuu yritetään siirtää yhteiskunnalle.

”Jos omat vanhemmat eivät ole osanneet olla vanhempia, on varmaan vaikeaa itse olla vanhempi. Mikä on se esikuva mistä omaan vanhemmuuteen ammentaa”.

”Vanhemmat eivät tahdo edelleenkään tajuta kuinka paljon välittävät jälkikasvulleen omalla esimerkillään”

Ympäristön ja yhteiskunnan haasteet

Ympäristön ja yhteiskunnan kokivat haasteeksi äideistä 13% (n= 56) ja isistä 13% (n= 11). Yhteiskunnan koetaan olevan muuttunut liian kilpailuhenkiseksi. Yhteiskunnalla koetaan olevan ristiriitaisia odotuksia ja arvoja vanhempia kohtaan. Eriarvoistuminen ja syrjäytymisen riski mietitytti monia vanhempia. Yhteiskunnan ja maailman koetaan muuttuvan nopeaan tahtiin ja tässä tahdissa mukana pysyminen on vanhempien mielestä vaikeaa.

Välinpitämättömyys ja yhteisöllisyyden puuttuminen huolestuttaa vanhempia. Lapsen turvallisuutta on vaikea valvoa ulkomaailmassa. Kodin ulkopuolella tapahtuviin asioihin

puuttuminen koettiin haasteelliseksi. Osa äideistä koki, että on monenlaista pahaa oloa eri yhteiskunnan luokissa, etenkin vähätuloisissa perheissä. Yhteiskunnan täytyisi saada alkoholismi ja mielenterveysongelmat kuriin, jotta ei tapahtuisi kauheita ylilyöntejä, jotka purkautuvat ja päättyvät ikävällä tavalla. Myös isät mainitsivat haastavuudeksi yhteiskunnan eriarvoistumisen.

Äitien vastauksissa tuli useaan otteeseen esille, että yhteiskunta vaatii jäseniltään liikaa. Myös kansainvälistymisen koetaan tuovan omat haasteensa nykypäivän vanhemmuuteen muun muassa erilaisten kulttuurien myötä. Isät puolestaan kokivat epätasa-arvoiseksi oman asemansa erotilanteissa.

”Maailma on muuttunut paljon ja koko ajan tapahtuu kaikenlaista ”pahaa”. Maailman koetaan olevan muuttunut myös verrattuna siihen kuin itse oli lapsi.”

”Yhteiskunta vaatii yhä nopeampaa elämistä ja silloin on vaikeaa pysähtyä arjessa pieniin hetkiin.”

”Kukaan suomessa ei ole niin tasa-arvoinen kuin nainen, josta syystä isän velvollisuuden hoitamiseen tarjottu vaihtoehto on raha.”

Media ja informaatiotulva

Yhdeksi nykypäivän haasteeksi vanhemmuudessa koettiin media, sen mukanaan tuomat ongelmat sekä informaatiotulva. Äideistä 11% (n= 48) sekä isistä 9% (n= 7) koki tämän haasteeksi. Media luo omat paineet vanhemmuuteen ja tuottaa paljon ristiriitaista tietoa lasten kasvattamisesta.

Vanhempien on vaikea suojella lasta median vaikutuksilta. Median käyttö lisääntyy jatkuvasti, ja vanhemmat eivät pysty vaikuttamaan sen sisältöön. Rajojen asettaminen tietokoneiden ja tv:n kanssa koettiin haastavaksi. Jotkut äidit kokivat vaikeaksi myös sen, että toisissa perheissä saattaa olla erilaiset käytännöt ja säännöt esimerkiksi lasten tietokonepeleissä. Ongelmana mediassa pidetään myös sitä, että aikuisten maailma tulee liian aikaisin lasten eteen esimerkiksi internetin kautta. Vanhemmat olivat myös huolissaan, että media tuo mukanaan turhaa tietoa, jota ei osata käsitellä oikealla tavalla.

”Tietoa ja mielipiteitä tulee monesta suunnasta, voi olla vaikeaa valita oma suuntansa kasvatuksessa.”

”Nykyään on todella paljon tarjolla informaatiota (tv, media, internet) ja sen sopiva suodattaminen on yksi haaste.”

”TV:n katselun ja videopelien lisääntyminen ja sitä kautta vaikutukset lapseen Internetissä on paljon sellaista, joka ei kuulu lapsille.”

Vertaistuen ja tukiverkoston puute

Vertaistuen ja tukiverkoston puutteellisuuden koki haasteena äideistä 8% (n= 36) ja isistä 5% (n= 4). Tukiverkostot eivät ole samanlaisia kuin ennen, sillä monien isovanhemmat ja sukulaiset asuvat kauempana. Tukiverkostojen puuttuminen aiheuttaa vanhemmissa uupumusta ja turhautumista, koska he eivät saa tukea arjen haasteisiin. Apua lasten hoitoon ei ole mahdollista saada lähipiiristä ja arki koetaan kuormittavana. Sama ongelma esiintyy yksinhuoltajilla, joiden jaksaminen on välillä äärimajoilla tukiverkostojen puutteen vuoksi.

Naapurit eivät välttämättä tule tutuksi varsinkaan kaupungeissa, eikä niin sanottua naapurintätiä toimintaa ole enää. Äidit kaipaavat enemmän puistotoimintaa ja perhetapahtumia. Tällaisten tapahtumien järjestäminen auttaisi niitä, joilla ei ole ollenkaan tukiverkostoa ympärillä. Puistotoiminta ja perhetapahtumat koettaisiin myös hyvänä siinä mielessä, että sen avulla välttyttäisiin syrjäytymiseltä. Jotkut äidit kokivat jäävänsä yksin vanhemmuuden kanssa, sillä isä on töissä tai omissa harrastuksissaan.

”Vanhempien ympärillä ei ole samanlaista ystävien, sukulaisten ja muun yhteisön muodostamaa tukiverkkoa.”

”Pienten lasten vanhemmat ovat nykyisin vanhempia kuin ennen. Heidän tukiverkostonsa ovat erilaisia kuin ennen.”

”Kaupungeissa yhteisöllisyys kadoksissa.”

Varallisuus ja talous

Äideistä 4% (n= 17) ja isistä 4% (n= 3) koki taloudellisia haasteita vanhemmuudessa. Vanhemmat kokivat suurena ongelmana ja stressitekijänä rahan riittämättömyyden perheen menoissa. Taloudellisten ongelmien vuoksi vanhemmat eivät voi olla lasten kanssa kotona niin kauan kun itse haluaisivat. Kotihoidon tuki koettiin riittämättömänä. Äitien oli myös vaikeaa löytää työ, jota voi tehdä lapsen ollessa päiväkodissa. Äitien vastauksissa tuli esille yksinhuoltajien kokemia haasteita selviytyä taloudellisesti.

Asumisen ja elämisen kustannukset pääkaupunkiseudulla koettiin suuriksi. Yksi isä mainitsi vastauksessaan, että asunnot ovat usein väärässä paikassa ja liian kalliita. Äiti mainitsi vastauksessaan, että täytyisi olla paljon rahaa, jotta lapset kokisivat olevansa tasavertaisia toisten kanssa.

“Kuinka elättää matalapalkkaisella alalla itsensä ja perheensä?”

“Asumisen ja elämisen kustannukset ovat pääkaupunkiseudulla niin suuret, että kotiin ei pysty taloudellisista syistä jäämään, vaikka muuten haluaisi hoitaa lasta pidempään kotona.”

8.3 Vanhempien kokemat tuentarpeet

Kysymys 18 käsitteli vanhempien ehdotuksia tuen tarpeista ja sen saatavuudesta. Kysymyksellä pyrittiin kartoittamaan sitä, minkälaista tukea vanhemmat kokevat tarvitsevänsä. Kysymykseen vastasi yhteensä 333 äitiä ja 64 isää, jossa oli mukana myös kouluikäisten lasten vanhempien vastaukset. Tästä kysymyksestä huomioitiin äitien osalta 290 ja isien 54.

Informatiivinen ja tiedollinen tuki

Tämän osan toi vastauksissaan esille äideistä 27% (n= 77) ja isistä 26% (n= 14). Vanhemmat kokivat tarvetta keskustella ammattilaisen kanssa joko puhelimitse tai internetin välityksellä. Monet toivoivat saavansa yhteyden tarvittaessa asiantuntijaan ympärivuorokautisesti, mikäli ongelmatilanteita syntyy. Tähän ehdotettiin esimerkiksi auttavaa puhelinta, johon voisi tarpeen mukaan soittaa. Myös nettifoorumien luonti, jossa asiantuntijan tavoittaisi internetin välityksellä, ehdotettiin hyväksi matalan kynnyksen palveluksi. Tärkeäksi koettiin, että asiantuntijoiden palvelut olisivat matalan kynnyksen palveluita ja helposti saatavilla kun niitä tarvitsee.

”Jokin tukipuhelin olisi hyvä, josta saisi apua milloin vain tai vaikka vain tiettyyn aikaan viikosta tms.”

”Tietoa luotettavalta taholta, netin kautta helpoiten saatavissa. Esim. chatin kautta vanhemmille, lisää tietoa asioista lapsen näkökulmasta kerrottuna”

”Kurssimuotoista ja luento muotoista ohjausta suoralta kädeltä. Tuntuu, että vanhemmilla ei ole aikaa muuhun kuin lasten harrastuksiin. Heidät pitäisi saada pysähtymään ja ajattelemaan lasten tulevaisuutta ja omaa suhdettaan lapseen. Vertaistuki on erittäin tärkeää!”

"Keskusteluapua, tukiryhmiä, kotiapua, kaikenlaista... Pääasia, että perheet eivät jäisi yksin murheidensa kanssa ja että hyväksyttäisiin monenlaiset tavat olla perhe ja vanhempi"

Vanhemmat toivoivat, että neuvolan, päiväkodin tai muun auttavan tahon kautta järjestettäisiin luentotilaisuuksia, keskusteluiltoja, tapahtumia tai kursseja, jossa käsiteltäisiin vanhemmille ajankohtaisia ja tärkeitä asioita. Monilla vastanneilla vanhemmilla oli itsellään ollut positiivisia kokemuksia järjestetyistä luento ja keskustelutilaisuuksista. Vanhemmat kaipaavat lisätietoa ajankohtaisista ja kasvatuksellisista asioista, lapsen kehityksestä, perheen arjesta ja vanhempana olemisesta. Luentotilaisuuksien ohella ehdotettiin myös informaation jakamista, esimerkiksi kirjallisia oppaita ja luotettavia internet sivuja, josta saisi ajanmukaista tietoa arjen hallintaan ja ongelmiin.

"Tiivistä, napakkaa infoa vanhemmille siitä miten tulee toimia vanhempana. (osa tietysti näkee punaista jos tullaan neuvomaan) mutta faktaa esim. lasten/ nuorten unentarpeesta, alkoholin käytön vaaroista, pienten lasten kiukuttelusta."

"Mahdollisuus keskustella asioista ja saada jonkinlaisia skenaarioita siitä, että mitä tulevaisuus tuo tullessaan lasten kasvatuksellisiin asioihin liittyen."

Vanhempien opetus ja ohjaus

Äideistä 30% (n= 87) ja isistä 17% (n= 9) toivat esille vanhempien opetukseen ja ohjaukseen liittyvää tuentarvetta. Luokan kohdalla tuotiin esille varhaiskasvatuksen merkitystä, varhaista puuttumista, ennaltaehkäisevää toimintaa, vanhempien asenteita, vastuuta ja otetta lapsiin. Näiden lisäksi tuli paljon ajatuksia vanhempien ohjauksesta ja opetuksesta vanhemmuuden polulla. Vastauksissa esikuvana oleminen tuotiin esille erilaisten ilmaisujen kautta, johon vanhempien tulisi kiinnittää huomiota tulevaisuudessa. Vastauksissa haluttiin tuoda esille vanhempien omien arvojen ja asenteiden näkymistä ja vaikutusta lasten kasvatuksessa.

" Varhainen puuttuminen ja tieto mihin ottaa yhteyttä jos ko. ongelmien kanssa joutuu tekemisiin."

" Aktiivista otetta päiväkodilta -> enemmän keskusteluja lasten hyvinvoinnista, kasvatuksesta ja "missä mennään" -tilaisuuksia."

" Päiväkotia ja koulu voisi kiinnittää huomiota, jos lapsi käyttäytyy erilailla. Tilanteisiin puututtava heti, vaikka olisikin turhaa, kysyä ei tieltä eksy!!"

Lasten varhaiskasvatukseen toivottiin kiinnitettävän huomiota enemmän päivähoidossa, jossa lapset suurimmaksi osaksi viettävät aikaansa arkisin. Varhaiskasvatusta tulisi tapahtua myös

kotona, jolloin vanhemmat ovat vastuussa kasvatuksen toteutumisesta. Varhaiskasvatukseen kaivattiin neuvoa ja opastusta etenkin neuvolan puolelta, josta äidit toivoivat saavansa enemmän tietoutta lapsen kasvatukseen ja oikeanlaisten keinojen käyttöön arkielämässä. Äidit pitivät neuvolan toimintaa tärkeänä tekijänä ennaltaehkäisevässä toiminnassa, jolloin asiat voidaan tunnistaa ja niihin puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

”Yhteistä sopimista asioista, minkälaista käyttäytymistä netissä sallitaan, mikä on hyvää ja mikä huonoa.”

”Selkeää viestiä vanhemmuuden velvollisuuksista ja vastuunotosta. Elämä muuttuu täysin, ja esim. ns. oma-aika on mennyt elämään. Vanhemman velvollisuus on kasvattaa lasta.”

”Vahvistaa /voimaannuttaa vanhempia ottamaan rohkeasti oma rooli ja vastuu omien lastensa kasvattamisessa.”

Lasten lisäksi ohjausta toivottiin saatavan ja keskittävän myös vanhemmille, sillä äidit kokivat, että vanhempien omia kasvatusmetodeita, arvoja ja asenteita pitäisi myös ”tarkastuttaa”, puuttua ja keskustella niistä. Vanhempien toimimista esikuvana ja suunnannäyttäjänä pidettiin tärkeänä tapana, jolla lapsi oppii elämän arvoja ja toisten kunnioitusta. Tämän vuoksi koettiin tärkeänä, että lapsien lisäksi huomiota kiinnitettäisiin myös vanhempiin ja heidän ohjaamiseen kasvatuksessa. Neuvolasta saatava keskustelu ja puuttuminen nähtiin tärkeänä asiana, jotka tulisi jatkossa tuoda enemmän esille. Äidit ehdottivat vastauksissa, että neuvolassa olisi tärkeää keskustella mm. vanhempana olemisesta, rajojen asettamisesta, yhteisten pelisääntöjen luomisesta ja lasten kanssa olemisesta. Yhteyttä lapseen halutaan pyrkiä säilyttämään aikuisuuteen asti. Lapset saavat olla lapsia, ei liikaa oletuksia ja paineiden/liiallisen vastuun luomista liian aikaisin.

Vanhemmat tulisi saada puhumaan avoimemmin tunteistaan, jotta ongelmiin voitaisiin puuttua. Kuinka saada ne vanhemmat osallistumaan yhteiseen toimintaan esimerkiksi vanhempainiltoihin, jotka voisivat todella hyötyä siitä. Tämän kategorian kohdalla puhuttiin myös yhteisöllisyydestä, jolla korostettiin toisista välittämistä ja huolehtimista. Äidit kokivat, että tietynlainen yhteisöllisyys puuttuu nykyajan vanhemmilta. Yhteisöllisyys loisi toisten auttamisen henkeä ja yhteisiä pelisääntöjä, jolloin äidit kokivat, että kasvatustehtävää on helpompi toteuttaa.

Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen

Työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liittyvän tuen antamisen toi esille äideistä 14% (n= 42) ja isistä 13% (n= 7). Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen nähdään edelleen yhtenä

haastavimmista tekijöistä perhe-elämässä, jossa tukea kaivataan.

”Työnantajan puolelta vanhemmuuden tukeminen joustavuutena, ei lisääntyneenä työmääränä”

”Tuetaan paremmin lapsiperheitä silloin kun lapset pieniä. Työnantajille joustoa esim. etätyö.”

”Joustavuutta työnantajalta ja yleistä sallivaa ja myönteistä ilmapiiriä vanhempien esimerkiksi lyhennettyihin työpäiviin pikkulapsiaikana.”

” Työelämässä pitäisi olla enemmän joustomahdollisuuksia ilman, että tarvitsee pelätä työpaikan menettämistä.”

Työpaikan joustavuutta toivottiin, jotta mahdollistetaan perheen yhdessäoloa ja aikaa lapsien kanssa. Työantajilta toivottiin huomiota siihen, että alle kouluikäiset lapset tarvitsevat paljon vanhemman läsnäoloa ja tukea. Monet äidit haluavat hoitaa lapsiaan kotona mahdollisimman pitkään, jolloin työn joustavuus tukisi kotona olemista. Joustavuuden näkymistä toivottiin muun muassa mahdollisuutena tehdä lyhennettyä työpäivää/viikkoa, etätyöskentelyn mahdollisuutta, perhevapaiden käyttöä, osa-aikaista työn tekoa sekä vuorotyössä työvuorojen huomiointia perhetilanteen mukaan. Vuorotyössä äidit toivoivat työnantajalta mahdollisuutta toteuttaa työvuorosuunnittelu niin, että työvuorot olisivat päiväpainotteisia ja aikaa jäisi tällöin enemmän perheelle. Tämän mukaan jaksaminen paranee ja arjessa olisi enemmän voimavaroja käytössä. Työn joustavuustekijät eivät saisi vaikuttaa perheen taloudellisuuteen tai työpaikan menettämiseen. Monet äidit kokivat, että joustavuus saattaisi osittain vaikuttaa perheen taloudellisuuteen, jolloin esimerkiksi tulot pienenevät perhevapaiden aikana.

”Pienten lasten vanhempia pitäisi kannustaa enemmän käyttämään osa-aikaista työskentelymahdollisuutta. Myös taloudellisesti, koska monet kokevat, että heillä ei ole varaa käyttää tätä mahdollisuutta.”

Työn ja perhe-elämän yhteensovittamisessa yhdistyy työn lisäksi lastenhoitoapu, päiväkodin joustavuus sekä perheen varallisuus. Näiden asioiden katsotaan olevan yhteydessä toisiinsa niin, että ne kaikki vaikuttavat vanhempien jaksamiseen ja koettuun stressiin. Vastauksissa kävi ilmi, että perheen arjen pyörittämisessä työn joustavuuden lisäksi tarvitaan lastenhoidollista apua, taloudellista tukemista sekä joustoa päiväkodin puolelta, mikäli töissä joutuu tekemään ylitoita. Vähävaraiset perheet kokevat jäävänsä edelleen liian vähälle huomiolle ja heidän toivotaan saavan tukea taloudellisesti vanhempainrahan tai kotihoidontuen kautta. Äidit toivat esille enemmän työelämän aiheuttamia paineita ja jouston

tarvetta kuin isät. Voidaan ajatella, että äidit kokevat työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen kuormittavampana kuin isät.

Palvelut tukemisen muotona

Palvelut nosti esille äideistä 10% (n= 28) ja isistä 20% (n= 11). Palveluiden tarpeessa tuotiin esille matalan kynnyksen palveluiden kehittämisen ja tarpeen. Matalalla kynnyksellä tarkoitetaan palveluiden helppoa saatavuutta ja pääsyä nopeasti ilman jonotuksia ja pitkiä odotusaikoja. Äidit kritisoivat sitä, että palveluihin on vaikeaa hakeutua niiden huonojen saatavuuksien/pääsyn vuoksi. Jonotusaika on edelleen liian pitkä ja se estää hoitoon hakeutumisen.

Lastensuojelu tuotiin esille ”kynnyksen madaltamisen” puitteissa. Vanhemmilla on kynnys olla yhteydessä lastensuojeluun leimautumisen pelossa. Lastensuojelupalvelut pitäisi tehdä helpommaksi niin, että sieltä ”leimautumisen” sijaan saisi apua. Lastensuojelun aseman parantamista ehdotettiin. Muut palveluiden kehittämis ehdotukset liittyivät resurssien lisäämiseen ja palveluiden laadukkuuden ylläpitoon/kehittämiseen.

”Lisätä lasten ja nuorten hyvinvointia - vanhempien valistaminen, esimerkit, kampanjat - konkreettisesti: päivähoidon, koulujen ryhmäkokojen pienentäminen, resurssien lisääminen, opettajien auktoriteetin lisääminen, yleensäkin kaikki toimet joilla lapset ja nuoret saadaan oikealle polulle kannustavasti. Merkittävää resurssien lisäämistä em. asioihin.”

Isien toivomukset sijoituivat julkisen liikenteen parantamiseen sekä neuvolatoiminnan kehittämiseen. Neuvolatoiminnan kehittämisessä nostettiin esille yhteydenoton kynnyksen madaltaminen isillä, isien huomiointi neuvolan asiakkaina, sosiaalitoimen tasa-arvoinen suhtautuminen perheisiin ja perheiden ohjauksen sekä tuen järjestämiseen tarvittaessa haastavissa tilanteissa. Erityistilanteiden huomioinnista toivottiin erosta kärsivien lasten ja etävanhemmuuden huomiointi. Isät toivat vastauksissaan esille myös päättäjistä riippuvia asioita kuten mainostaminen, asutuksen keskitys ja kansainvälisyyden huomioiminen. Palveluita toivottiin saatavan paremmin englanniksi.

Kotihoidon tuki

Kotihoidollista ja lastenhoidollista apua toivoi saavansa äideistä 18% (n= 54). Koti ja lastenhoidollinen apu koettiin tärkeänä tukikeinona pikkulapsiperheissä. Äidit toivat esille tarvetta matalan kynnyksen konkreettiseen lastenhoitoapuun, joka olisi nopeasti saatavilla tarvittaessa. Äidit ovat kokeneet arjen haastavaksi, koska kodin ulkopuolisen elämän lisäksi perhe-elämän pyörittäminen tuntuu usein hankalalta ja aikaa vievältä. Äidit toivoivat lastenhoi-

toapua omien tarpeidensa kuten lepäämisen, harrastusten, itsensä hoitamisen ja puolison kohtaamisen toteuttamiseen. Isien vastauksissa lastenhoitoapua toivottiin etenkin vanhempien yhteisen ajan ja rentoutumisen mahdollistamiseksi.

”Pitäisi olla enemmän tarjolla hoitajia kotiin. Niin että me joilla ei ole lainkaan hoitopaikkoja iltaisin tai viikonloppuisin, niin pääsisimme joskus vanhemmat keskenään vaikka elokuviin. Olisi hienoa, jos olisi joku ”pankki” josta voisi palkata luotettavia ja hyviä hoitajia kotiin, sairastapauksien tai yllättävien menojen tai sitten sen parin tunnin oman ajan vuoksi.”

”Joskus olisi hyvä, jos olisi päiväkodissa myös lasten ilta, jolloin aikuiset ehtisivät käydä vaikka leffassa tai vastaavaa.”

”Kotipalvelu on tarpeellinen, ja pitää olla helposti saatavilla, koska joskus kotiäiditkin (ja isät) tarvitsevat sen pienen lepo hetken, jotta jaksaisivat paremmin. Asia on edelleen monelle tabu ja avun hakemista olisi hyvä tukea. Mahdollisuuksista olisi hyvä tiedottaa enemmän.”

Lastenhoitoapua kaivattiin eniten silloin, kun vanhemmat haluavat rentoutua tai tehdä asioita puolisonsa kanssa, jolloin myös parisuhdetta hoitava vaikutus tulee esille. Äidit toivat esille omasta terveydestä ja jaksamisesta huolehtimisen. Lastenhoitoapu tilanteissa, jossa aikaa halutaan ottaa itselleen, on erittäin tarpeellista. Äidit kokivat, että lasten/kotihoidon apua on vaikeaa saada, sitä ei saa silloin kun haluaisi ja kotitalouksien resurssit muodostavat yleisimmät ongelman, miksi kotipalveluita ei voida ottaa vastaan. Kustannukset ovat liian korkeita perheille. Äidit esittivät kustannusten pienentämisen niin, että lapsi/kotihoidon palvelut huomioisivat myös pienituloiset lapsiperheet. Taloudellisuus oli yksi suurimmista syistä, minkä takia hoitoapua oli vaikeaa pyytää.

”Avoimen päiväkodin toiminta erittäin tärkeää. Pitää olla joku paikka, johon voit mennä, kun seinät kaatuu päälle. Siellä pätevä henkilökunta, jolta apua ja neuvoja tarvittaessa.”

Avoimen päiväkodin toiminta sai puolestaan kehuja ja vahvistusta äideiltä. Näitä palveluita tulisi säilyttää ja niihin oltiin tyytyväisiä. Päiväkotiin toivottiin puolestaan joustavuutta, esim. lapsien poishakemisen kohdalla.

Vertaistuki ja sosiaaliset verkostot

Vertaistuen merkityksen oli tuonut esille äideistä 8% (n= 23) ja isistä 9% (n= 5). Vanhemmat kokivat vertaistuen merkityksen tärkeänä ja voimaannuttavana tekijänä kokemusten jakami-

sessä ja käsittelyssä. Vastauksiin liittyen vertaistuellä tarkoitettiin sosiaalisia verkostoja, joihin kuuluu esimerkiksi iso-vanhemmat, sukulaiset, ystävät ja muut vanhemmat. Etenkin äitien mielestä on erittäin tärkeää tavata samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä. Vertaisryhmässä korostuu yhteisen kokemuksen jakaminen, yhteenkuuluvuus, ja yhdessäolo. Vertaistuessa toiminta on vastavuoroista. Muita vanhempia tapaamalla pystyi keskustelemaan asioista toisten ehkä samassa tilanteessa tai asian kokeneen ihmisen kanssa. Tällöin kokemusten vaihtaminen mahdollistui ja asiasta tiedottomampi saattoi saada hyvää näkökulmaa omaan toimimiseen ja tilanteeseensa kasvattajana.

”Erilaisia ryhmiä olisi hyvä olla, sillä vertaistuki on kaikkein parasta.”

”Vertaistuki on aina hyvä asia, kun pääsee kiroamaan omaa arkeaan jollekin toiselle joka on samassa tilanteessa ja nauramaan samalla itselleen, on se parasta terapiaa.”

Vertaistuen avulla saatiin yleisimmin vastauksia ja ratkaisuja ongelmiin muiden vanhempien kautta. Enemmistö vanhemmista, jotka toivat vertaistuen esille tässä kohdassa, olivat saaneet sitä jostain tai he ovat itse kokeneet sen hyväksi tuen saannin keinoksi. Äitien mielestä vertaistuki toimii vanhemmuuden tukemisen keinona, jota tulisi saattaa sitä tarvitsevien pariin. Tähän ehdotettiin luonnollisia ja matalan kynnyksen paikkoja, jossa vertaistukea on mahdollista saada ja kohdata. Neuvolaa pidettiin ensisijaisena vertaisryhmien järjestäjänä/tiedottajana. Vertaistuen kohtaamisen paikkoina ehdotettiin vertaisryhmiä neuvolassa, vanhempainiltoja, kerhoja, yhteisiä retkiä ja tapaamisia, ulkopuoliselta taholta järjestettynä.

Osalla äideistä ei ollut tietoa siitä, mistä vertaistukea lähdettäisiin hakemaan ja tällöin he toivoivat saavansa informaatiota vertaistuen saannista esimerkiksi neuvolasta. Vertaistuen tarjoamista toivottiin etenkin niille äideille, joilla ei ole sosiaalisia verkostoja lähellä. Vertaistuen esilletuonnissa nousi esille sana ”yhteisöllisyys” jonka katsottiin muodostuvan vanhempien kokoontumisesta, yhteisistä näkökulmista ja ajatusten jakamisesta. Yhteisöllisyys äitien kuvaamana on toisista välittämistä, puolin ja toisin auttamista, asioihin puuttumista ja yhteisten pelisääntöjen luomista.

”Ehkä enemmän tilanteita, joissa ”joutuu” tapaamaan muita vanhempia. Jotenkin yhdistää yksinäisiä vanhuksia tai ihmisiä ja apua tarvitsevia lapsiperheitä.”

”vertaistukiverkostot, jotka luodaan jo esim. raskausaikana voivat olla tosi tärkeitä, jos esim. sukulaiset asuvat kaukana.”

Harrastustoiminta ja virikkeellinen tuki

Harrastustoimintaan panostamista nostivat esille äideistä 11% (n= 31) ja isistä 4% (n= 2), joiden mielestä enemmän pitäisi panostaa lähellä oleviin ja edullisiin lasten harrastusmahdollisuuksiin. Harrastusten edullisuus on yksi päätekijä, mikä vaikuttaa lapsen harrastuksen toteuttamiseen. Vanhemmat toivoivat, että jokaisella lapsella olisi mahdollisuus edes yhteen harrastukseen perheen varallisuuden huomioiden ja taloudellisesta asemasta riippumatta. Kerhotoimintaa pidettiin tärkeänä harrastuksena alle kouluikäisille lapsille, jonka ylläpidosta tulisi pitää kiinni ja mahdollistaa yhä useamman lapsen osallistuminen. Lisäksi toivottiin perheiden yhteisten harrastusmahdollisuuksien toteuttamista muun muassa järjestämällä lapsien ja vanhempien liikuntakerhoja.

”Kohtuuhintaisia, suosittuja harrastuksia lähelle”

”Kasvatuksessa perusasiat kuntoon! Enemmän kerhotoimintaa jo pienille lapsille, jotta oppisivat tulemaan toimeen muiden kanssa, ellei sitä kotona opeteta”

”Lasten pitäisi voida harrastaa ilman, että se menee heti 7krt/vko tahtiin ja näin karsii useampia harrastuksia.”

9 Opinnäytetyön tulokset

Tutkimusongelmat muodostavat suuren vanhemmuutta käsittelevän kokonaisuuden, jossa asiat yhdistyvät ja vaikuttavat toisiinsa. Vanhemmuus koetaan edelleen haasteellisenä tehtävänä, jonka tukemiseen kaivataan aktiivista otetta ja tuen tarpeen tunnistamista. Haasteet kertovat, että muuttuva maailma asettaa uusia paineita ja odotuksia vanhemmuuteen. Perinteinen vanhemmuus on muuttanut muotoaan ja nykyajassa vanhemmuudessa voidaan havaita paljon muutoksia. Suorituskeskeisyys ja hektinen elämänrytmi sekoittaa vanhemmuuden perustehtävää, koska vanhempi ei pysty toteuttamaan vanhemman roolia välttämättä sellaisista lähtökohdista kun haluaisi. Kiire ja yhteisen ajan puute lisää perheenjäsenten eriytyvyyttä ja yhteyden ylläpitoa. Kasvatus koetaan samalla haasteelliseksi, koska aikaa lapsille ei löydy riittävästi.

Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen nähdään tällä hetkellä lähes haastavimpana tekijänä vanhemmuudessa ja lapsiperheissä. Lisäksi siihen kaivataan paljon tukea, joustoa ja ajankäyttöä helpottavia keinoja. Työntajan rooli korostuu joustavuuden, osa-aikatyön ja etätyön mahdollistamisessa. Työntekijä mahdollistaa kyseisillä keinoilla vanhemmuuden tukemisen työelämässä. Silti vanhemmat toivovat saavansa enemmän tukea työpaikoilta etenkin silloin, kun perheessä on pieniä lapsia. Työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen toteuttamiseen voidaan yhdistää myös kotihoidon palvelut ja apu, joka on lähes välttämätöntä pikkulapsiper-

heissä, joissa vanhemmat käyvät töissä. Kotihoidollista apua kaivataan tukikeinoja edelleen paljon. Kotihoidon palvelut edesauttavat vanhempien jaksamista työssä ja kotona.

Työelämässä vanhemmilla edellytetään aikaa ja voimia työn ja perheen yhteensovittamiseen. Eirolan 2003 vuonna teettämän tutkimuksen Vanhemmat ovat työ- ja perhe-elämän tutkimuksissa arvioineet, että perheen toimeentulo on sidoksissa kodin ulkopuoliseen työssäkäyntiin. Vastaajat olivat kokeneet myös, että työelämässä ei kovin hyvin ymmärretä pienten lasten vanhempia. Yksinhuoltajat ovat kokeneet perhe-elämän ja työn yhteensovittamisen haasteena. Työn ja perheen yhteensovittamisongelmia esiintyi tutkimuksissa eniten noin yli 30-vuotiailla, ei ammatillista koulutusta saaneilla tai ammattikoulua käyneillä ja eronneilla vanhemmilla. (Eirola 2003: 20.)

Sosiaalinen verkosto määritetään joukoksi ihmisiä, joilla on suhteellisen pysyviä, epämuodollisia suhteita keskenään. Vertaistuessa keskinäisten kontaktien määrä tai tiheys ei ratkaise laatua, vaan keskeistä on se, että verkostoon kuuluu yksi tai useampi henkilö, johon voi luottaa ja jolta voi tarvittaessa saada tukea. Tukea antava sosiaalinen verkosto tuottaa positiivisia terveysvaikutuksia, koska ihminen kokee itsensä arvostetuksi. Yhteisöön kuuluminen ja tuen saaminen on voimavarana vanhemman oman elämäntilanteen käsittelyssä. Vanhemmuus luodaan ja opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa ja äitiyttä ja isyyttä voidaankin pitää sosiaalisesti ja kulttuurisesti rakentuvina. Aikaisempiin tutkimuksiin pohjaten perheiden saamalla sosiaalisella tuella ja ryhmätukitoiminnalla on tutkitusti katsottu olevan merkitystä perheiden selviytymiselle ja hyvinvoinnille. Saatu tuki, oma osallistuminen ja samassa elämäntilanteessa olevien ihmisten välinen kanssakäynti edistää vanhempien hyvinvointia ja terveyttä erilaisissa elämänvaiheissa. (Vesterlin 2007: 8.)

Vanhemmille yksi tärkeimmistä tekijöistä oli sosiaaliset verkostot, jotka nousivat esille sekä tuen tarpeen että selviytymiskeinojen kohdalla. Sosiaalisten verkostojen puute koetaan haasteena vanhemmuuden tehtävässä, sillä vanhempi joutuu täten käsittelemään kokemuksiaan ja selviytymään ongelmista yksin ilman muiden apuja. Yksinhuoltajat kokevat olevansa erityisen haasteellisessa asemassa, mikäli heillä ei ole riittäviä sosiaalisia verkostoja. Sosiaaliset suhteet ja vertaistuki on vanhempien mukaan yksi tärkeimmistä selviytymiskeinoista ja voimavarakijöistä. Ympärillä olevilta ihmisiltä saatu tuki ja kohtaaminen on luonnollinen tapa antaa apua ja auttaa selviytymään.

Yhteisöä pidetään yleisesti odotuksiin perustuvana vuorovaikutusjärjestelmänä, jossa jäsenet kokevat solidaarisuutta. Yhteisöllisyys viittaa sosiaalisen vuorovaikutuksen ominaisuuteen, tapaan ja toimintaperiaatteeseen. (Lähde 2002: 9.) Välinpitämättömyyden ja yhteisöllisyyden puuttuminen on lisännyt vanhempien huolia. Vastausten pohjalta yhteisöllisyydellä tarkoitetaan sitä, että joukko vanhempia pyrkii järjestämään elämänsä jonkin idean tai tavoitteen

mukaisesti. Tässä yhteydessä voidaan puhua yhteisten pelisääntöjen noudattamisesta, toisista huolehtimisesta, välittämisestä ja auttamisesta. Vanhemmat toivoivat, että yhteisöllisyyteen kiinnitettäisiin enemmän huomiota tulevaisuudessa sitä vahvistaen, tukien ja kannustaen. Yhteisöllisyyden muodostumisen haasteena vanhemmat näkevät muiden vanhempien erilaiset arvomaailmat, jotka horjuttavat yhtenäisen linjan noudattamista. Vanhemmat toivat esille, että jokaisella perheellä on erilainen tapa kasvattaa ja vaikuttaa lapseensa.

Vaikka nykypäivän vanhemmat ovat huomattavasti kasvatustietoisempia kuin aiemmat sukupolvet, kasvatuksen merkitys tiedostetaan ja omaa käyttäytymistä vanhempana tarkkaillaan jatkuvasti ja samalla hämmennys lisääntyy. Hämmennystä aiheuttaa usein sopivan ja osaavan asiantuntijan löytäminen - kuka on kaikista asiantuntijoista on oikeassa? Mitä vanhemman pitää tehdä ja millainen olla, jotta varmasti tekee oikein. Tutkija Ella Sihvonen on muun muassa ollut sitä mieltä, että vanhemmat ovat entistä tietoisempia siitä, millaista on hyvä vanhemmuus. Vanhemmat myös yrittävät täyttää ihannevanhemman mitat. (Kasvatusvalintoja. Vastuu painaa vanhempia - painaako se jo liikaakin? Vauva 2012: 42.)

Informatiivista ja asiantuntijuudellista tukea toivotaan sekä äitien, että isien puolelta eri muodoissa. Pääasiassa informatiivista tukea halutaan ohjaus ja opetustoiminnan kautta asiantuntijalta. Vanhemmat toivat vastauksissaan esille huolensa lasten ja nuorten terveen kasvun ja kehityksen suunnasta. Auktoriteetit ja niiden kunnioittaminen ei näy samalla tavalla kuin ennen. Kasvattajiin ja asiantuntijoihin luotetaan nykyajassa yhä enemmän ja vastuuta laskeetaan heille. Vanhemmat kokevat, että oma kosketus kasvatukseen on hukassa muuttuvien arvojen ja käytäntöjen vuoksi. Lisäksi vaatimusten ja ulkopuolelta tulevien paineiden lisääntyminen aiheuttaa hämmennystä ja epävarmuutta vanhempana toimimisessa.

Nykyajassa ammattikasvattajiin turvaudutaan entistä enemmän. Ammattilaisten mielipiteistä haetaan vahvistusta, apua ja tukea kasvatustehtävään. Vaikka ammattikasvattajat tarjoavatkin tukea vanhemmille, kasvatustietoon siirtyminen kodin ulkopuolelle lisää osaltaan vanhempien epävarmuutta kasvattajina. Nykyään vanhemmat tuntevat itsensä selkeästi ammattikasvattajia epäpätevimiksi, joita pidetään tärkeänä lasten tarpeiden ja vanhempien velvollisuuksien määrittäjinä. Asiantuntijoiden tietotaitoon luotetaan niin paljon, että sen katsotaan syrjäyttäneen vanhan kasvatuserinteen ja vanhempien kasvatuskokemukset. (Hirvilampi 2002: 13.)

Vanhemmat tietävät mitä on hyvä kasvatustapa, mutta eivät toteuta näitä päämääriä käytännössä. Vanhemmat kaipaavat nykyään lisätietoutta lasten eri ikäkausien liittyvistä kehityksen piirteistä, kehitysvaiheista ja käyttäytymisestä sekä kasvatustietoa menetelmistä. Vanhemmilla ei ole riittävästi tietoutta lapsen kasvusta ja kehitysvaiheista, joka aiheuttaa hämmennystä siinä miten asioiden kanssa tulee toimia. (Hirvilampi 2002: 14.) Samoja ongelmia esiintyi vanhem-

pien vastauksissa. Muita 2000-luvulla lisääntyneitä ongelmia olivat vanhempana olemisen vaikeus, rajojen asettajana toimiminen, oikeat kasvatusmetodit, muuttuva järjestelmä ja ulkoiset paineet.

Tietoa ja vertaistukea haetaan paljon internetin kautta esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliiton sivuilta ja keskustelupalstoilta. Vanhemmat toivovat saavansa enemmän näkökulmaa ja informaatiota asiantuntijan kertomana, jonka kautta halutaan vahvistusta omaan vanhemmuuteen. Ilmiö koetaan vanhempien epävarmuutena toteuttaa omaa kasvatuslinjaa ja luottaa itseensä. Toisaalta media luo omat paineensa tiedon laadullisten eroavaisuuksien vuoksi. Ongelmana on tiedon kriittisen käsittelytaidon puute, joka näkyy väärin käsitysten ja ajattelumallien kasvuna. Vahvempi kokemus vanhemmuudesta taas näkyy maalaisjärkeen ja omaan intuitioon luottamisena, jota vanhemmat toivat esille selviytymisen keinona.

Häggman-Laitila on tutkinut suomalaisten lapsiperheiden varhaisen tuen tarpeita vuosina 1997-2000. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada uutta tietoa perhepalveluiden kehittämistä varten. Saatujen tulosten mukaan vanhemmat kokivat tarvitsevansa tukea vanhemmuuteen, kasvatukseen, parisuhteeseen ja sosiaaliseen tukiverkkoon liittyen. Vanhemmuuteen liittyviä esille tulleita ongelmia olivat tuolloin vanhempien väsymys, epävarmuus vanhempana, ajan puute ja vaikeudet ajan hallinnassa. (Korja 2012: 9.) Tämän työn tiimoilta voidaan havaita samantlaisia tekijöitä joiden lisäksi on tullut vertaistuellinen tarve, työn ja perheen yhteensovittaminen sekä kotihoidollinen ja taloudellinen apu.

10 Aiheeseen liittyvät aikaisemmat tutkimukset

Vanhemmuuden tukemiseen liittyen on tehty paljon aikaisempia tutkimuksia, joissa on pyritty selvittämään muun muassa kasvatusta, tuen tarpeita, vertaistuellista vaikutusta, hyvää vanhemmuutta sekä tukemista erilaisissa yhteisöissä.

Vesterlin on vuonna 2007 tutkinut alle kouluikäisten lasten vanhempien tuentarvetta ja heidän kokemuksia saamastaan varhaisesta tuesta teoksessaan ”Voimavaroja vanhemmuuteen ja parisuhteeseen - Lapsiperheiden vanhempien kokemuksia ryhmätukitoiminnasta”. Tutkimus toteutettiin haastatteluna ja sen tavoitteena oli tuottaa tietoa siitä, miten vanhemmat kokivat perheille tarjotun tuen ja minkälaisia vaikutuksia sillä on ollut vanhempien elämään. Tutkimustuloksista nousi esille, että keskeisiä perhe-elämään vaikuttavia tekijöitä olivat sosiaaliset verkostot, toimeentulo ja hyvinvointia edistävät tekijät kuten perheen kanssa vietetty yhteinen aika. Kuormitustekijöinä oli lasten kasvatukseen ja hoitoon liittyvät asiat, kodin työnjako, parisuhteeseen liittyvät ongelmat ja sosiaalisten verkostojen puute. Ryhmätukitoiminnasta koettiin olevan hyötyä lasten kasvatukseen, parisuhteeseen ja perheen keskinäiseen vuorovaikutukseen. Samassa elämäntilanteessa olevien vanhempien kohtaaminen ja keskustele-

lu avasi vanhempien näkökulmia ongelmiin ja helpotti ahdistusta. Tämän tutkimuksen tuloksia pystyttiin hyödyntämään perusterveydenhuollossa perheiden palveluiden suunnittelussa ja järjestelyssä. (Vesterlin 2007: 30-37.)

Korja on teoksessaan ”Se on niin voimakas yhdistävä juttu, se että ymmärtää toisiaan - Alle kouluikäisten lasten vanhempien kokemuksia ohjatusta vertaistukiryhmästä” tutkinut millaista tukea vanhemmat ovat saaneet ohjatusta vertaistukiryhmästä kun lapsen käyttäytymiseen tai kehitykseen liittyy jonkinasteisia ongelmia. Tutkimuksen tarkoituksena oli antaa tietoa ohjattusta vertaistuesta ja sen merkityksestä ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja perheitä tukevana palvelukeinona. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, miten perheiden osallistuminen ryhmään on vaikuttanut arjessa selviytymiseen ja kasvatustehtävään. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että vanhemmat kokevat tarvitsevansa eniten käytännön neuvoja sekä sosiaalista ja henkistä tukea. Vanhemmat kokivat syyllisyydentunnon helpottavan ryhmään osallistumisen myötä. (Korja 2012: 30-39.)

Poikolainen on tutkinut vuonna 2002 vanhempien käsityksiä kasvatuksesta ja vanhemmuudesta teoksessaan ”Kasvatustietoisuuden ulottuvuuksia - Vanhempien käsityksiä kasvatuksesta ja vanhemmuudesta”. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään vanhempien kasvatustietoisuuden rakentumista sekä sen kehittämisen mahdollisuuksia. Tavoitteena oli tutkia kasvatukseen liittyvän tiedon jakamisen merkitystä ja sen vaikutusta vanhempien kasvatuskäsityksiin. Tuloksista nousi esille, että vanhempainkurssilla jaetun tiedon vaikutukset kasvatukseen uusilla vanhemmille olivat vähäisiä. Vanhemmat, joilla oli aikaisempaa kokemusta kasvatuksesta, kokivat saavansa vahvistusta kasvatuserittämälleen. (Poikolainen 2002: 36-40.)

Vuokila on tutkinut hyvän vanhemmuuden määritelmää 2010 tutkimuksessaan ”Millainen on hyvä vanhemmuus?” Tutkimuksen kohteena oli kuusi vanhempaa erilaisista perheistä. Perhemalleja olivat uusperhe, yksinhuoltajaperhe, sateenkaari-perhe, vanhoillislestadiolainen perhe, sekä somaliperhe. Tutkimustulosten mukaan käsitykset hyvästä vanhemmuudesta olivat yhteneväisiä. Hyvän vanhemmuutta pidettiin visiona ja abstraktisena käsitteenä, ihmisestä itsestään riippuvaisena, jota yritettiin toteuttaa normaalissa arkielämässä. Hyvä vanhempi vastaajien mielestä kantaa välittömän auttamis- ja kasvatust vastuunsa lapsesta. Eniten eroavaisuuksia esiintyi vanhempien itseensä asettamisessa vaatimuksissa. (Vuokila 2010: 48-72.)

Hirvilampi on tutkinut vuonna 2002 väitöskirjassaan vanhemmuuden tukemista päivähoitossa. Tutkimuksessa kartoitettiin lastentarhanopettajien kokemuksia ja näkemyksiä vanhemmuuden tukemisen tehtäväalueeseen päiväkodissa. Kartoitus keskitettiin lastentarhanopettajien käsityksiin vanhemmuuden tilasta, tuen tarpeesta, tukemisesta käsitteenä ja käytännöistä sekä heidän omasta roolistaan vanhemmuuden tukijana. Tuloksista nousi esille, että vanhemmuuden arvostaminen on lastentarhanopettajien työn lisäksi edellytyksenä myös opettajien ja

vanhempien väliselle toimivalle yhteistyölle. Käytännössä vanhemmuuden arvostaminen näkyi muun muassa keskustelujen ja vanhempien kuuntelemisen korostamisena. Vanhemmat kokivat tässä tutkimuksessa kaipaavansa tukea epävarmuuteensa ja neuvottomuutensa voittamiseksi. (Hirvilampi 2002: 51-53, 79.)

11 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

”Jotta hoitotyöntekijä voisi käyttää tutkimusta työssään, hänen on kyettävä arvioimaan, onko tutkimus eettisesti luotettavasti tehty.” (Leino-Kilpi 2009: 360).

Opinnäytetyön luotettavuuden arvioinnissa käytettiin apuna aikaisempia aiheesta tehtyjä tutkimuksia sekä huomioitiin eettinen näkökulma tutkimustulosten käsittelyssä ja tarkastelussa. Opinnäytetyöprosessin aikana pyrittiin huomioimaan tutkimuseettisyys sekä omat havainnot. Tämän avulla saatiin selvitystä siihen, mitä aineistosta etsittiin. Tässä korostui rajanasettamisen tärkeys, jolloin pystyttiin arvioimaan milloin tietoa oli kerätty tarpeeksi aineiston tutkimisen kannalta.

Tutkimustyössä eettisyyttä tarkasteltiin tutkimuksen, tutkimusprosessin sekä tutkimuksen seurausten kannalta. Tutkimuksella pyrittiin tuomaan esille vanhempien ajatuksia ja sen kautta kehittämään neuvolatoimintaa sekä muita perheelle suunnattuja palveluita. Tutkimuksen eettisessä tarkastelussa koettiin myös tärkeäksi yhteiskunnallisten vaikutusten huomiointi. Muutoksella tarkoitetaan esimerkiksi työelämän hektisyyttä ja perheen rakenteellisia muutoksia.

Tutkimukseen osallistuvat vastaavat kyselyyn oman sukupuolensa edustajana äiteinä ja isinä, tuoden esille oman mielipiteensä. Välillä voi olla vaikea erottaa, ovatko tietäntyyppisen vastaukset johtuvia vastaajan sukupuolesta, vai johtuvatko ne muista tekijöistä. Sukupuoli, ikä, etnisyys ja sosiaaliluokka vaikuttavat maailmankuvaamme. (Mäkinen 2006: 104.) Aineisto oli sähköisessä muodossa, joten sitä oli helppo käsitellä muuttumattomana. Samalla pysyi turvaamaan sen, että tutkimukseen osallistuneiden vanhempien ääni säilyy sellaisena kuin he sen ovat tarkoittaneet.

Vanhemmat ovat kyselyyn vastatessaan joutuneet jakamaan omia henkilökohtaisia kokemuksiaan ja tämä saattaa saada vastaajan tuntevan olonsa haavoittuvaiseksi. Opinnäytetyössä kerrotaan vanhempien ajatuksista aineiston pohjalta. Vanhempien kokemusten ja vastausten tutkimisen haasteena on toisen ihmisen kokemisen tuonti esille sellaisena kun se on tarkoitettu ja samankaltaisten vastausten yhdenmukaistaminen niin, että tarkoitus ei muutu. Tässä kohtaa tulosten tarkastelussa päädyttiin käyttämään suoria

lainauksia vanhempien vastauksista, jotta kyettiin tuoda esille vastaus mahdollisimman todenmukaisessa ja alkuperäisessä muodossaan. Eettisenä kysymyksenä opinnäytetyön kannalta on toisten ihmisten kokemusten ymmärtäminen. Tärkeää oli ymmärtää vanhemmuuden kokemisen piirteitä ja pohtia omaa ihmiskäsitystään.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitiin sen mukaan, kuinka aineistolähtöinen ja johdonmukainen tutkimusprosessi oli. Jokainen vastaaja on käyttänyt omaa aikaa tutkimuksen kysymyksiin, jolloin tiedetään, että vastaajat ovat joutuneet pohtimaan kysymyksiä ja tekemiään vastauksia. Luotettavuuden arviointi laadullisessa sisällönanalyysissä muodostuu aineiston analyysistä, keruusta sekä raportoinnista, jotka ovat kytköksissä toisiinsa. (Kuula 2011: 153,154).

Tutkimusta voidaan tarkastella muun muassa validiteetti -käsitteen ja reliabiliteetti - käsitteen, tutkimustulosten toistettavuus avulla. Objektiivisuudessa tulee erottaa toisistaan havaintojen luotettavuus ja puolueettomuus. Tämä nousee esiin siinä, yrittääkö tutkija ymmärtää kyselyn vastaajien vastauksia itsenään vai käsittelee hän vastauksia omien ennakkokäsityksiensä perusteella. (Tuomi & Sarajärvi 2009: 135,136.)

12 Pohdinta

Vanhemmuus on elämänmittainen matka, joka alkaa heti lapsen syntymästä jatkuen aina lapsen aikuisikään asti. Vanhemmuus itsessään sisältää paljon tunteita, ajatuksia ja epävarmuutta, jota jokainen vanhempi joutuu pohtimaan omalla vanhemmuuden polullaan. Opinnäytetyöprosessi auttoi luomaan kokonaiskuvan vanhemmuuden polusta, tehtävistä ja yhteiskunnan luomista haasteista ja paineista. Vanhemmuus on jatkuvasti muuttuvaa yhteiskunnassa vallitsevien arvojen ja normien mukaisesti. Tämä asettaa haasteen myös terveydenhoidon ammattilaisille, jolloin he joutuvat kiinnittämään huomiota omiin tapoihinsa toimia ja kohdata vanhempia. Vanhempien ei pelkästään pidä muuttaa omia toimintatapojaan, vaan myös terveydenhuollossa joudutaan kiinnittämään huomiota siihen, millä tavoin nykyistä vanhemmuutta voitaisiin tukea. Terveystenhoitajalta vaaditaan sensitiivisyyttä työskennellessään lapsiperheiden parissa. Toiminnan lisäksi tarvitaan ajanmukaista tietoa ja selvityksiä vanhempien muuttuvista tarpeista.

Opinnäytetyöprosessi kokonaisuudessaan oli antoisa ja tekijöiden ammatillista kasvua tukeva. Opinnäytetyö toi esille vanhemmuuden kokonaisvaltaisuuden, jossa yhdistyi haasteet, selviytymiskeinot sekä tuen tarve. Prosessin monivaiheisuus antoi lisää näkökulmia ja ajatuksia kun työtä tarkasteltiin pitkällä aikavälillä. Tämä mahdollisti tärkeiden havaintojen ja muutosten tekemisen opinnäytetyön kypsyttämiseksi. Alkuvaihe suunnittelemisen osalta oli haasteellista

työn kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Työelämän toivoma näkökulma oli ajoittain haastavaa sisällyttää työhön omien ajatusten ja esille nousseiden teemojen vuoksi.

Haastavaa tulosten käsittelyssä oli analyysivaihe, jossa täytyi jatkuvasti huomioida työn luotettavuus. Vastauksien käsittelyssä oli huomioitava niiden todenmukainen esilletuonti, niin, että sanoma ei käsittelyvaiheen aikana muuttuisi. Isien vastauksia oli huomattavasti vähemmän kuin äitien vastauksia, joka myös osaltaan vaikeutti näiden kahden sukupuolten välistä vertailua. Lisähaasteen on tuonut useiden samankaltaisten projektien päällekkäisyys, jolloin jouduimme pohtimaan sitä, miten työmme eroaa samankaltaisista töistä. Mitä asioita haluamme tuoda työstä esille, mitä muut eivät ole vielä tuoneet tai huomioineet kyseisessä aiheessa. Vanhemmuuden tukeminen aiheena on tulevan ammattimme kannalta tärkeä ja olennaista tutkimustietoa tuottava. Työn kannalta voidaan miettiä sitä, mitä uutta tietoa halutaan tuoda esille. Terveystietäjän työympäristönä vanhemmuuden tukemista pystytään toteuttamaan parhaiten neuvolatyössä.

12.1 Ammatillisuuden kasvu opinnäytetyöprosessin aikana

Asiantuntijuus on piirre, joka vaatii jatkuvaa kehittymistä ja kasvua. Kokemus, tiedonhankinta ja oppiminen lisäävät ammatillista pätevyyttä. Ammatillinen kehittyminen voidaan nähdä kokonaisvaltaisena prosessina, jossa koulutuksen antamat valmiudet sekä työelämän vaatimukset luovat hyvän pohjan ammatilliselle kehitymiselle. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2004: 17.) Opinnäytetyön aikana olemme päässeet kehittämään omaa oppimistamme, asiantuntijuuttamme sekä ryhmätyöskentelyn taitoja. Tiimityöskentely on ollut välttämätöntä opinnäytetyön suunnittelun ja toteutuksen kannalta. Tiimityöskentely on mahdollistanut jokaisen ryhmäläisen mielipiteen ja havainnot tuotoksessa. Aiheeseen sitoutuminen on tuonut mukanaan paljon erilaisia näkökulmia terveydentietäjän työhön ja kriittinen ajattelu sekä reflektiivisyys on korostunut.

Oppimista tapahtuu, kun ymmärtää omat näkemyksensä ja toimintansa. Opiskeltavan asian tutkiminen auttaa asettamaan realistisia tavoitteita kehitymiselle sekä ymmärtämään käytännön työssä tarjottavia tietoja ja taitoja. (Janhonen & Vanhanen-Nuutinen 2004: 26,27.) Aihe on alueena erittäin tärkeä ja toivomme siihen kiinnitettävän tulevaisuudessa huomiota. Opinnäytetyö on kehittänyt taitojamme analysoida tutkimuksia sekä etsiä luotettavaa ja ajan tasalla olevaa tietoa. Löytämää tietoa tulee tulkita kriittisesti ja soveltaa sitä tilanteen mukaan.

Tulevina terveydentietäjinä meidän tulee kohdata jokainen asiakas yksilönä, huomioida heidän tarpeensa ja voimavaransa omaa ammattitaitoaamme hyödyntäen. Haluamme toimia eettisesti oikein, noudattaa lakeja ja säädöksiä sekä edistää yhteiskunnan terveyttä.

Ongelmien ja vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen on tärkeää ja se vaatii rohkeutta ja halua muuttaa ja parantaa ihmisten hyvinvointia. Terveystoiminnan on myös tärkeää olla mukana kehittämistoiminnassa. Palvelut vaativat kehitystä toimiakseen muuttuvassa yhteiskunnassa - tarpeiden muuttuessa myös palveluiden on kehitettävä. Kehitystoiminnan kannalta on tärkeää tehdä säännöllisin väliajoin kyselyitä, jotka on kohdistettu palveluiden käyttäjille.

12.2 Tulosten merkitys ja jatkotutkimusaiheet

Hyödyllisen tutkimusaiheen tuloksia voidaan käyttää yhteiskunnan hyvinvoinnin kehittämiseen (Kananen 2008: 133). Tulokset ovat merkityksellisiä vanhemmuuden tukemisen ja selviytymiskeinojen sekä haasteiden hahmottamiseksi. Tutkimustuloksilla neuvola sekä muut perheille tarkoitetut palvelut saavat tietoa vanhempien tämänhetkistä tarpeista. Tätä kautta pystytään kehittämään palveluita enemmän tarpeita vastaavaksi. Tärkeää on, että tuloksiin reagoidaan ja pyritään edelleen miettimään, mitä keinoja palveluiden parantamiseksi ja ylläpitämiseksi voidaan käyttää.

Vesterlinin mukaan vanhempien on katsottu olevan pääasiassa tyytyväisiä neuvolan lapsikeisyyteen, joka tulee esille myös kyselyn vastauksissa vanhempien itseään koskevien tarpeiden esilletuontina. Vanhemmat kaipaavat kuitenkin enemmän itse vanhemmuuden tukemista. Äitien ja isien välillä on aikaisemmissa tutkimuksissa tehty eroa tuen tarpeen muodoissa. Äidit toivovat saavansa neuvolalta enemmän tunnetukea ja isät tiedollista tukea. (Vesterlin 2007: 11.) Sama ero voidaan havaita myös tämän työn osalta. Isien tuellinen tarve pohjautuu pääosin tiedolliseen, asiantuntijoilta hankittuun tukeen ja informatiivisen tuen palveluihin, kun taas äidit kaipaavat vertais- ja keskusteluryhmiä, auttavaa puhelinta ja yhteisöllisyyttä.

Vanhemmuustutkimuksia on tehty aikaisempina vuosina runsaasti. Niistä on noussut esille samankaltaisia asioita kun tässä Vanhemmuus kyselyssä. Tulevaisuuden kannalta on tärkeää kiinnittää huomio muuttumattomiin asioihin sekä tutkimusten kautta uusiin esille nouseviin tekijöihin. Tutkijan on pyrittävä havaitsemaan yhteiskunnalliset muutokset ja niiden vaikutus vanhempana olemiseen ja kokemukseen, jotta palveluita voidaan kehittää haluamalla tavalla. Jatkotutkimuksena voitaisiin ajatella tehtäväksi kehittymisen seuranta niin, että palveluita pyritäisiin kehittämään niiden uusien tekijöiden pohjalta, joita vanhemmat toivat tässä kyselyssä esille. Muutaman vuoden kuluttua voitaisiin tehdä seurantatutkimus, jossa kartoitetaan sitä, kuinka hyvin palveluita on kyseisissä asioissa kehitetty. Ovatko ne kehittyneet siihen suuntaan kun asiakkaat toivovat?

Hyvänä tutkimuskohteena olisi myös perheille suunnattujen palveluiden henkilökunnan pätevyyden tunne vastata vanhempien muuttuviin tuen tarpeisiin sekä haasteiden

tunnistamiseen. Tutkimuksessa voitaisiin kartoittaa sitä, miten hyvin henkilökunta kokee pystyvänsä vastaamaan vanhempien tarpeisiin. Kokeeko henkilökunta tarvetta lisäkoulutuksille ja minkälaisia koulutuksia olisi hyvä olla tarjolla? Tässä tutkimuksessa korostuu samalla ammatillinen kehitys ja koulutus.

Vanhemmuutta tuetaan ja palveluita tarjotaan Vantaalla monipuolisesti, mutta haasteena on ihmisten hakeutuminen kyseisiin tukipalveluihin. Palveluiden monipuolisuudesta ja sopivuudesta perheille ei välttämättä ole riittävästi tietoa. Jatkossa tulisi pohtia sitä miten palvelut tehdään näkyvämmiksi ja helposti tavoitettavaksi lastenneuvolan asiakkaille. Jatkotutkimuksena voitaisiin kartoittaa sitä, mitä vaikutuksia haasteisiin ja tuen tarpeisiin tulisi, jos vanhemmat käyttäisivät jo olemassa olevia perhepalveluita. Edellytyksenä tässä olisi vastaajan kokemukset perhepalveluista. Tähän liittyen voitaisiin tutkia myös vanhempien haluttomuutta käyttää palveluita eli minkä takia palveluita ei käytetä, vaikka niiden käyttö koettaisiin hyödyllisenä.

Lähteet

- Armanto, A. & Koistinen, P. (Toim.). 2007. Neuvolatyön käsikirja. Tammi. Helsinki.
- Eirola, R. 2003. Lapsiperheiden elämänhallintavalmiudet. Perheohjauksen arviointi. Väitöskirja.
- Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Lapsiperheiden kotipalvelu ja varhainen tuki. [WWW-lähde]
<www.hel.fi/hki/sosv/fi/Perheiden+palvelut/palvelut/varhainen_tuki> (Viitattu 22.2.12.)
- Hirsijärvi, S. & Huttunen, J. 2001. Johdatus kasvatustieteeseen. WSOY. Vantaa.
- Hirvilammi, C. 2002. Kohti vahvaa vanhemmuutta. Lastentarhanopettajien käsityksiä vanhemmuuden tukemisesta. Pro gradu JYU, varhaiskasvatuksen laitos. Jyväskylä.
- Janhonen, S. & Nikkonen, M. 2003. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. WSOY. Juva.
- Janhonen, S. & Vanhanen-Nuutinen, S. 2004. Kohti asiantuntijuutta. Oppiminen ja ammatillinen kasvu sosiaali- ja terveysalalla. WSOY. Helsinki
- Juhela, T. 2006. Isovanhempien antama tuki ja lapsiperheen arjessa selviytyminen. Pro gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos. Tampere.
- Kananen, J. & Iljäs, E. (Toim.). 2008. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä.
- Karlsson, N. 2002. Ilontunteet työssä, omistamisessa ja työssä. Vertaileva tutkimus. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto.
- Kasvatusvalintoja .Vastuu painaa vanhempia - painaako se jo liikaakin? Vauva lehti. 10/2012. Sanoma Magazines.
- Keisu, L. 2006. Vanhempien kiintymyksen ja huolenpidon yhteys 15-vuotiaan nuoren alkoholinkäyttöön. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.
- Kivijärvi, S. 2007. Vanhemmuustyylit, vanhemmuuteen liittyvä stressi ja niiden väliset yhteydet pikkulapsiperheiden äideillä ja isillä. Pro-gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.
- Korja, O. 2012. Alle kouluikäisten lasten vanhempien kokemuksia ohjatusta vertaistukiryhmästä. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.
- Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka, aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Bookwell OY. Jyväskylä.
- Kvantifiointi. KvalimoTv, kvantifiointi. [WWW-lähde]
<www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_3.html> (Viitattu 25.11.2012).
- Lammi Taskula, J., Karvonen, S. & Åhlström, S. 2009. Lapsiperheiden hyvinvointi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
- Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2009. Etiikka hoitotyössä. 5. uudistettu painos. WSOY.
- Lähde, S. 2002. Koulutulokkaiden vanhempien yhteisöllisyyden edistäminen. Pro gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. [WWW-lähde]

<www.mll.fi> (Viitattu 20.2.2012)

Mustonen, E. 2007. Perheen merkitys lapsen minäkäsitykselle. Kasvatustieteen pro gradu - tutkielma. Hämeenlinna.

Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Tammi. Helsinki.

Pelkonen, M. & Hakulinen, T. 2002. Voimavaroja vahvistava malli perhehoitotyöhön. Hoitotiede 14.

Perälä, M-L., Salonen, A, Halme, N. & Nykänen, S. 36/2011. Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? THL.

Pienten lasten vanhempien elämä. Väestöliitto. [WWW-lähde]

<www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/pienten_lasten_vanhemat> (Viitattu 4.9.2012)

Poikolainen, J. 2002. Kasvatustietoisuuden ulottuvuuksia - Vanhempien käsityksiä kasvatuksesta ja vanhemmuudesta. Kasvatustieteen laitos. Helsinki

Rautiainen, M. 2001. Vanhemmuuden roolikartta, syvennä ja sovelle. Suomen kuntaliitto. Helsinki

Rousu, S. & Helminen, M-L. & Rautiainen (Toim.). 2001. Vanhemmuuden roolikartta: 2, syvennä ja sovelle. Suomen Kuntaliitto, 3. Helsinki.

Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. (Toim.). 2009. Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. PS-kustannus. Jyväskylä.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskunnallinen tietoaarkisto. Tampere. [WWW-lähde]

<www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/> (Viitattu 14.5.2012)

Saturaatio. Kvalimotv. KvalimoTV, kylläntyminen. [WWW-lähde]

<www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2_2.html> (Viitattu 8.6.2012).

Sisällönanalyysi. Kvalimotv, sisällönanalyysi. [WWW-lähde]

<www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html> (Viitattu 28.3.2012).

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2004. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena. Opas työntekijöille. Oppaita:14. 2004. 2. painos. Edita Prima Oy. Helsinki.

Tietoa parisuhteesta. Väestöliitto. [WWW-lähde]

<www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/> (Viitattu 15.11.2012).

Triangulaatio. KvalimoTV, triangulaatio. [WWW-lähde]

<www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_4.html> (Viitattu 8.6.2012).

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Yhteisöllisyys. Väestöliitto. [WWW-lähde]

<www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/pienten_lasten_vanhemat/elamaa_lapsiperheessa/yhteisollisyys/> (Viitattu 12.10.2012).

Valkonen, L. 2006. Millainen on hyvä äiti ja isä? Viides- ja kuudesluokkalaisten lasten vanhemmuuskäsitykset. Jyväskylän yliopisto. [WWW-lähde]

<www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2006/08/tiedote-2009-10-01-20-17-32-352336> (Viitattu 5.7.2012).

Vanhemmuuden roolikartta. Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä [WWW-lähde] <www.vslk.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=10&Itemid=12>. (Viitattu 13.11.2012).

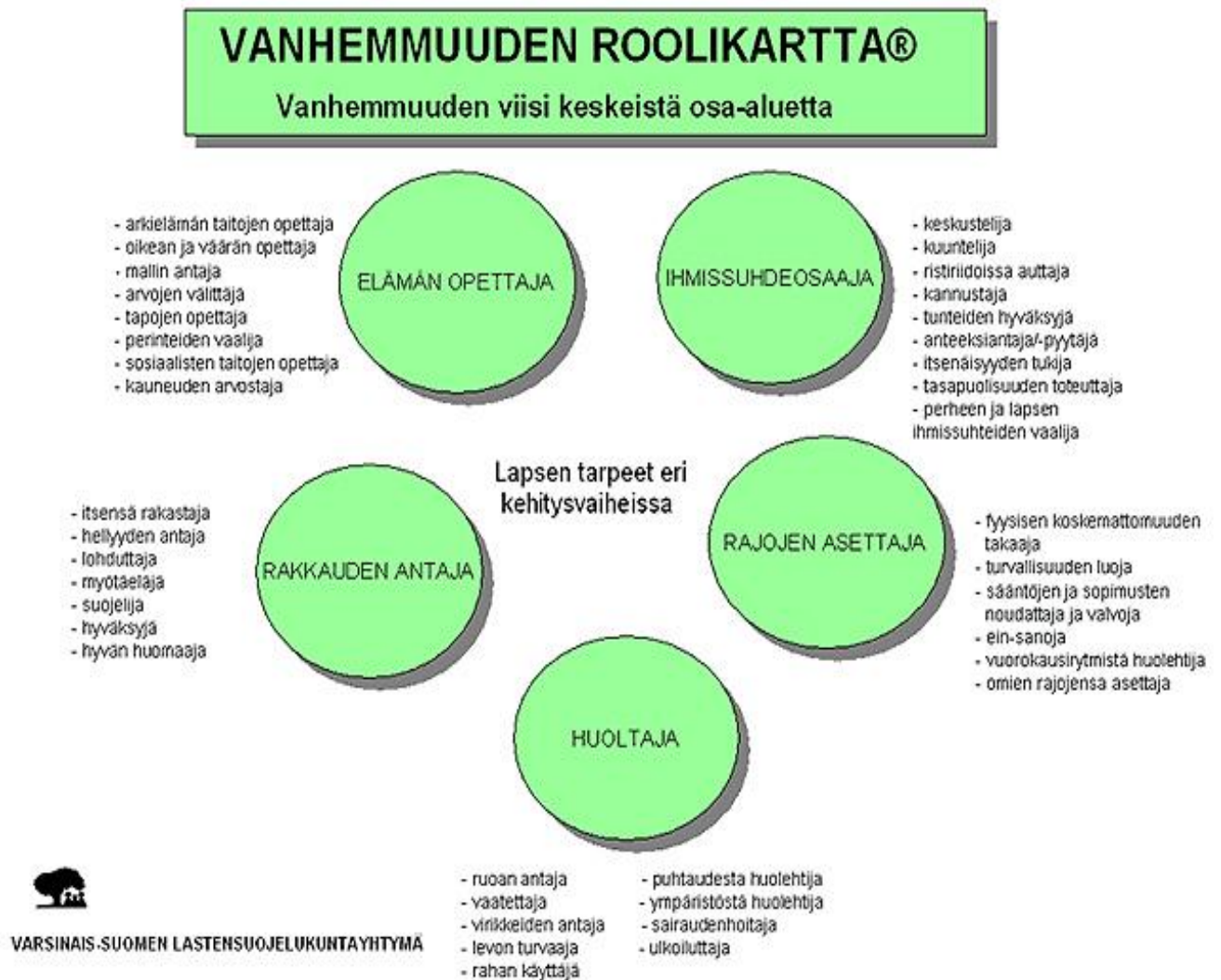
Vesterlin, H. 2007. Voimavaroja vanhemmuuteen ja parisuhteeseen. Pro gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.

Vilen, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2008. Lapsuus erityinen elämänvaihe. WSOY. Helsinki.

Viljamaa, M-L. 2003. Neuvola tänään ja huomenna, vanhemmuuden tukeminen, perhekeskeisyys ja vertaistuki. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.

Vuokila, R. 2010. Millaista on hyvä vanhemmuus? Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto. Tampere.

Liite 1. Vanhemmuuden roolikartta

(Vanhemmuuden roolikartta, Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä.)

Liite 2. Kysymys 13 taulukko

Mitä selviytymiskeinoja olet löytänyt vanhempana olemiseen mieltä askarruttavissa kysymyksissä?

Pelkistetty alkuperäisilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Keskustelemalla puolison ja ystävien kanssa Keskustelut toisten samassa tilanteessa olevien vanhempien kanssa Vertaistukiryhmät Vertais- ja verkkotukiryhmät	Puolisoiden yhteinen aika Perhearvot Sosiaalinen verkosto	Vertaistuki
Puhuminen neuvolassa Perheneuvolan asiakkuus Seurakunnan kurssit Henkilökohtainen terapia Keskustelemalla päiväkodin henkilökunnan kanssa	Avoimuus, luottamus Perhepalveluiden tuki Palveluista tiedottaminen Vanhempien huomioiminen asiantuntijoiden taholta	Asiantuntijat
Ottamalla asioista selvää aktiivisesti Pohtimalla itse asioita Lastenhoitokokemuksella Maalaisjärjellä Käyttämällä omaa päättelykykyä	Oma kiinnostus Oma/läheisten kokemus	Oma kokemus ja maalaisjärki
Lukemalla kasvatusaiheisia kirjoja Etsinyt tietoa internetistä MLL:n internetsivut Lukemalla vauva/perhelehtiä	Tiedon hankinta	Internet ja kirjallisuus

Liite 3. Kysymys 17 taulukko

Millaisia haasteita nykypäivän vanhemmuudessa koetaan?

Pelkistetty alkuperäisilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Kiire, ajankäyttöä vaikea hallita Suorituskeskeinen elämänrytmi Oma jaksaminen oravanpyörässä Vaatimusten täyttäminen mahdotonta Riittämättömyyden tunne Voimavarojen riittämättömyys	Ajan puute, kiire Jaksaminen Täydellisyyden tavoittelu Henkiset paineet Ristiriitaiset näkemykset Oma jaksaminen	Arjessa jaksaminen
Harvassa työssä paljon joustoa Kolmivuorotyön haasteet Työn ja kodin välillä tasapainoileminen Työelämän paineet Työnantajan odotukset Pitkät työpäivät/työmatkat	Työpaikan joustamattomuus Työn ja perheen/vapaa-ajan yhdistäminen Hektinen ja stressaava työ Pitkät työpäivät	Työelämä
Liian suuret päiväkotiryhmät Perheiden erilaiset arvomaailmat ja kasvatustyylit Kaverillinen vanhemmuus Lapsen kasvattaminen haastavaa	Auktoriteetin säilyttäminen Perheiden erilaiset arvot Kurinpidon puuttuminen Kasvatuksen haasteet	Kasvatus
Muuttuva yhteiskunta/maailma Yhteiskunta on muuttunut omaan lapsuuteen verrattaessa Kansainvälistymisen mukanaan tuomat eri kulttuurit ja haasteet Yhteiskunnan arvot/kilpailu	Turvaton ympäristö Jatkuvasti muuttuva maailma Väkivalta Kansainvälistyminen Ristiriitaiset ympäristön odotukset Vanhemmuuteen asetetut	Ympäristön ja yhteiskunnan haasteet

Yhteiskunta vaatii nopeampaa elämistä, pysähtyminen vaikeaa	paineet	
Median luoma turhuus Tietoa on niin paljon, että olennainen vaikea saavuttaa TV:n, videopelien vaikutus lapseen Sähköistä mediaa vaikea valvoa Aikuisten maailma tulee liian aikaisin internetin kautta	Tiedon suodattamisen vaikeus Median tuomat haasteet	Media ja informaatiotulva
Yhteisöllisyys kadonnut lähes kokonaan Tukiverkostot eivät ole kannattelemassa Sukulaiset asuvat kaukana, apua arkeen on vaikea saada Vanhemmuudessa ollaan liian yksin	Yhteisöllisyyden puute Perheen ulkopuolisen tuen puute Sukulaiset asuvat kaukana Yksinäisyys	Vertaistuen ja tukiverkostojen puute
Asumisen ja elämisen korkeat kustannukset Yksinhuoltajan rahallinen selviytyminen Lapset täytyy laittaa aikaisin päiväkotiin taloudellisten ongelmien myötä	Varallisuus Yksinhuoltajuus Yhteiskunnan taloudellinen tilanne Työttömyys	Varallisuus ja talous

Liite 4. Kysymys 18 taulukko

Minkälaista tukea vanhemmat kaipaavat?

Pelkistetty alkuperäisilmaus	Alaluokka	Yläluokka
<p>Nopea keskusteluyhteys asian- tuntijaan</p> <p>Luotettavaa ja ajanmukaista informaatiota</p> <p>Keskustelupalstoja, jossa van- hemmat voivat jakaa koke- muksiaan</p>	<p>Asiantuntijat</p> <p>Informaatio</p> <p>Matalan kynnyksen menetel- mät</p> <p>Auttava puhelin</p> <p>Luento/keskustelutilaisuudet</p> <p>Informaation jakaminen</p> <p>Oppaita, kirjallisuutta, artik- keleita</p>	<p>Informatiivinen tuki</p>
<p>Vertaistuki</p> <p>Yhteisöllisyys</p> <p>Asioiden jakaminen ja käsitte- ly</p> <p>Vertaistuellisten paikkojen lisääminen</p>	<p>Sukulaiset, ystävät</p> <p>Muut vanhemmat</p>	<p>Vertaistuki</p>
<p>Joustavuus</p> <p>Etätyö, osa-aikatyö</p> <p>Perhevapaat</p> <p>Taloudellisuus</p> <p>Vuorotyön huomiointi</p> <p>Päivähoidon joustavuus</p>	<p>Työnantaja</p> <p>Työpaikka</p> <p>Päivähoito</p>	<p>Työn ja perheen yhteensovit- taminen</p>
<p>Kustannusten madaltaminen</p> <p>Korvausten suurentaminen</p> <p>Palveluiden helppo saanti</p> <p>Ammatillinen henkilökunta</p> <p>Avoimen päiväkodin toiminta</p> <p>Matalan kynnyksen palvelut</p>	<p>Palveluiden mahdollistami- nen kaikille</p> <p>Lastenhoitoapu</p> <p>Kotihoitoapu</p>	<p>Kotihoidon tuki, käytännön avun saanti</p>
<p>Lastensuojelun kehittäminen → yhteyden muodostaminen</p>	<p>Harrastukset</p> <p>Avoin päiväkot</p> <p>Nopea pääsy terveydenhuol-</p>	<p>Palvelut</p>

<p>Sujuvuus → ei jonotusta palveluihin</p> <p>Resurssien lisääminen → palvelut toimivammaksi ja nopeammaksi</p>	<p>toon</p>	
<p>Enemmän edullisia ja lähellä olevia harrastusmahdollisuuksia lapille perheen taloudellisesta asemasta riippumatta</p> <p>Kerhotoimintaa</p> <p>Perheiden yhteisiä harrastemahdollisuuksia</p>	<p>Harrastusten edullisuus</p> <p>Lisäpaikkoja harrastusten toteuttamiselle</p>	<p>Harrastustoiminta ja virikkeellinen tuki</p>
<p>Vanhempien asenteet ja arvot</p> <p>Kasvatuksen ja vanhemmuuden ohjaaminen</p> <p>Ennaltaehkäisevätyö (neuvola, päiväkodit)</p> <p>Keskusteluissa lasten huomiointi</p>	<p>Kasvatusasenteista keskustelu</p> <p>Vanhempana toimimisen kannustaminen</p> <p>Varhainen puuttuminen, varhaiskasvatus</p>	<p>Varhainen opetus ja ohjaus</p>

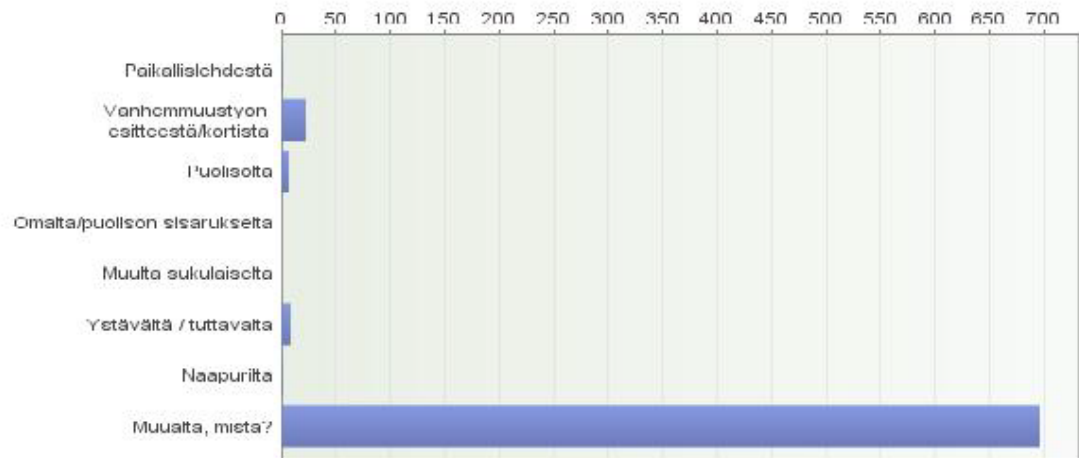
Liite 5. Kyselylomake

Vanhemmuustyön kehittäminen Vantaalla

1. Mistä sait linkin tähän kyselyyn?

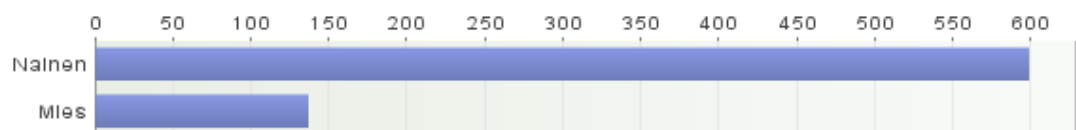
Voit valita useita vaihtoehtoja.

Vastaajien määrä: 732

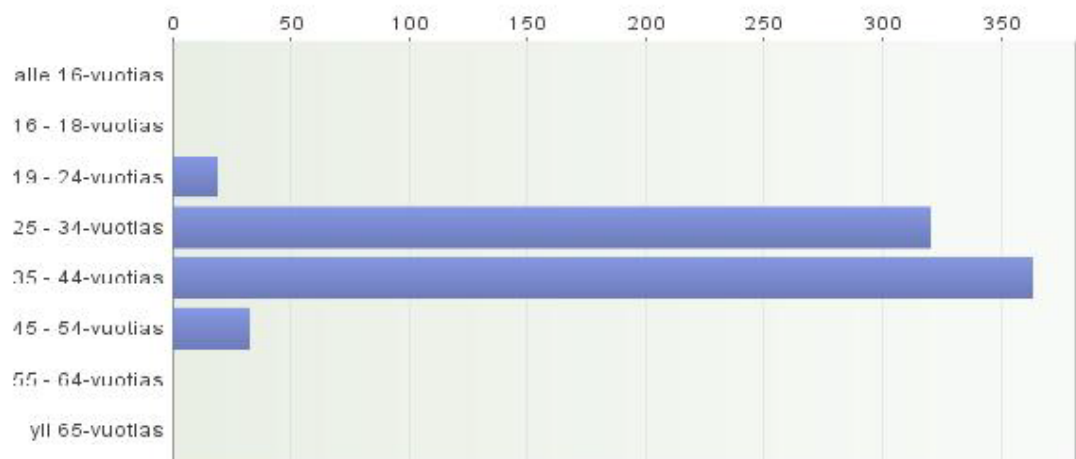
2. Mikä on sukupuolesi?

Vastaajien määrä: 734

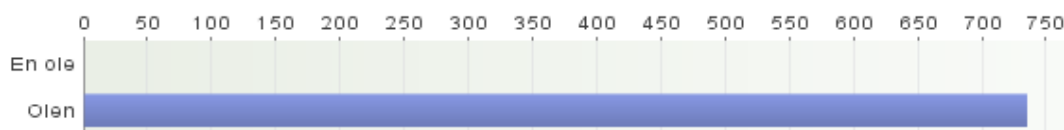
3. Mihin alla olevista ikäryhmistä kuulut?

Vastaajien määrä: 734

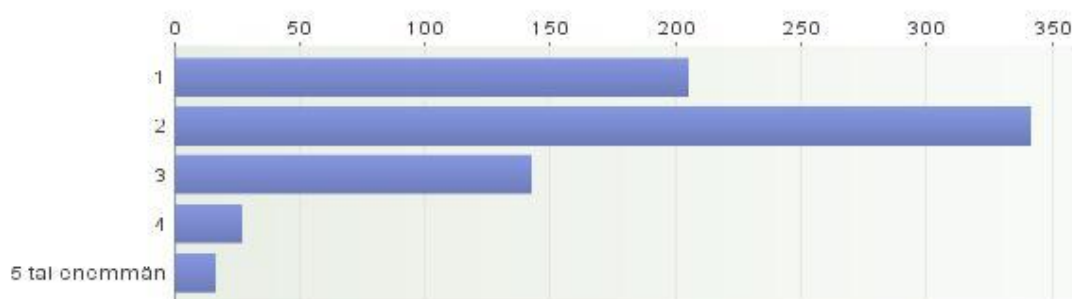
4. Oletko itse vanhemman tai huoltajan asemassa?

Vastaajien määrä: 734

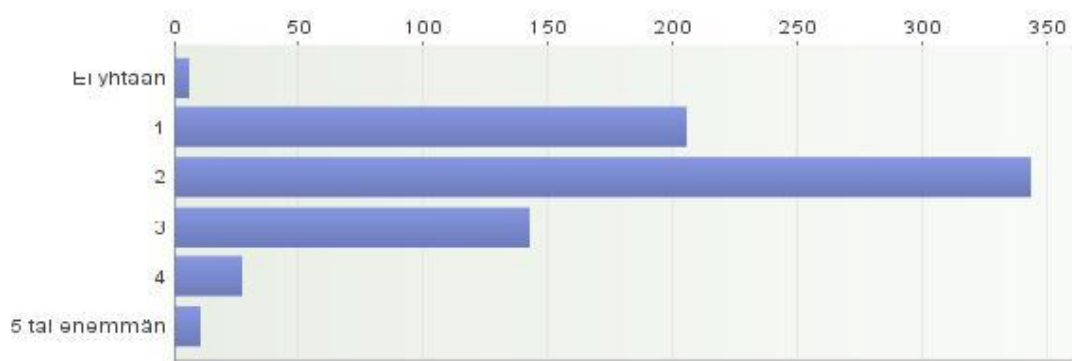
5. Montako lasta sinulla on?

Vastaajien määrä: 731

6. Montako lasta asuu kanssasi?

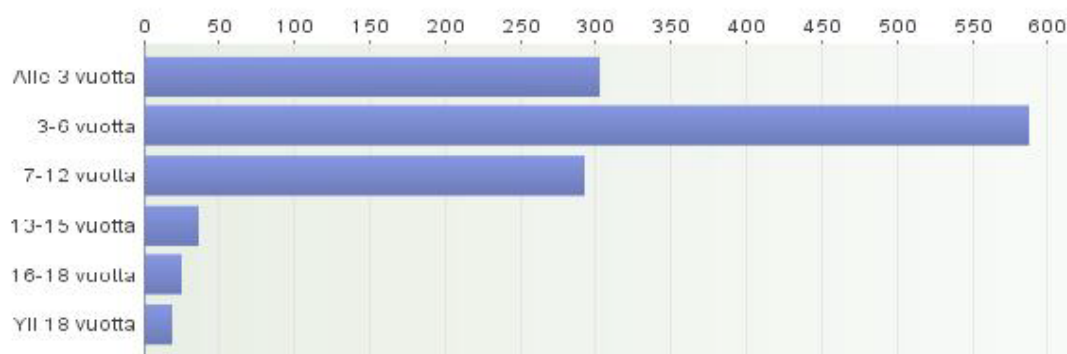
Vastaajien määrä: 733

7. Minkä ikäisiä lapsesi ovat?

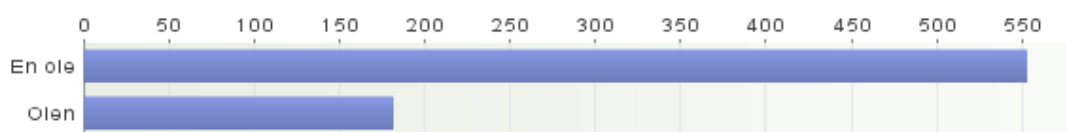
Mihin alla olevista ikäryhmistä lapsesi kuuluvat? Jos sinulla on esimerkiksi 1- , 2- ja 6-vuotiaat lapset, valitse ikäryhmistä "alle 3 vuotta" ja "3-6 vuotta".

Vastaajien määrä: 734

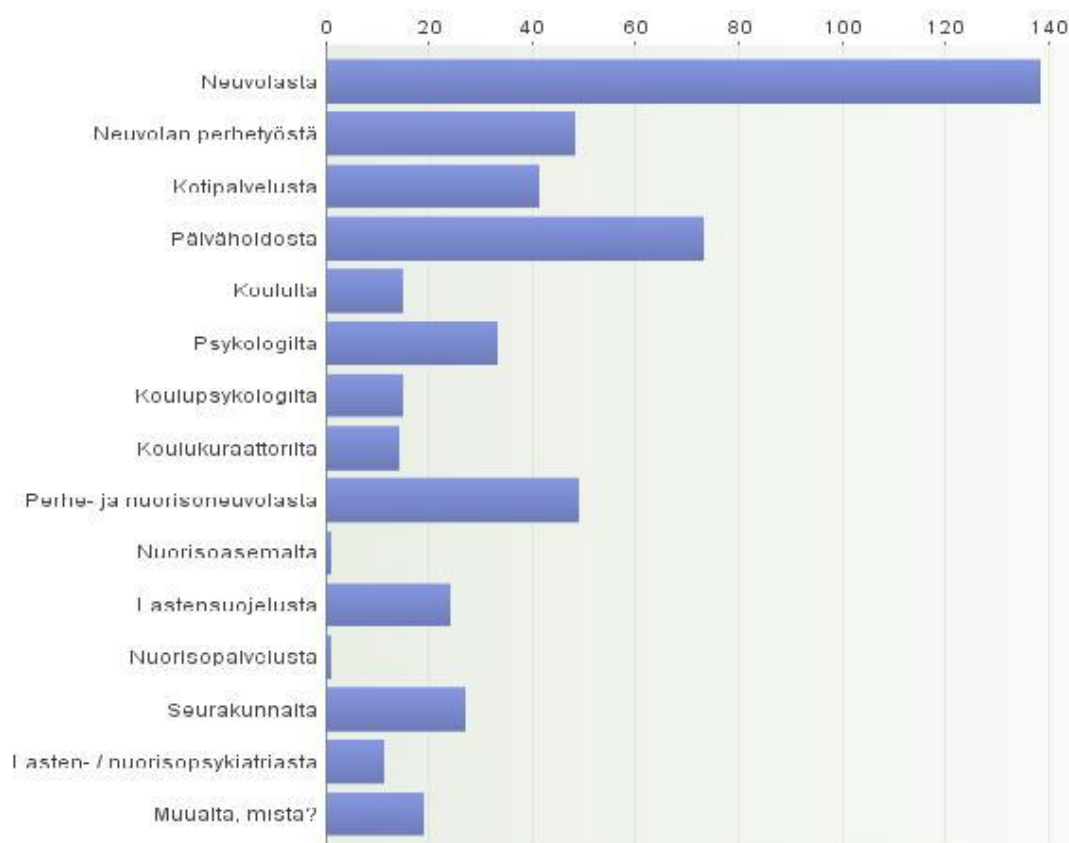
8. Oletko itse hakenut tukea/apua vanhemmuuteesi Vantaan palveluista?

Vastaajien määrä: 733

9. Mistä palveluista olet hakenut tukea/apua?

Vastaajien määrä: 189

10. Minkälaisiin asioihin olet edellä mainituista palveluista apua tai tukea hakenut?

Vastaajien määrä: 166

11. Kuinka tyytyväinen olit käyttämistäsi palveluista saamaasi tukeen/apuun?

Vastaajien määrä: 190

	Erittäin tyytyväi nen	Melko tyytyväi nen	Osin tyytyväi nen, osin tyyttymä tön	Melko tyyttymä tön	Erittäin tyyttymä tön	Yhteensä	Keskiarvo
Neuvola	51	61	30	4	9	155	2,09
Neuvolan perhetyö	17	21	6	6	3	53	2,19
Kotipalvelu	19	17	2	3	1	42	1,81
Päivähoito	38	43	5	4	0	90	1,72
Koulu	7	13	6	0	1	27	2,07
Psykologi	11	14	6	3	2	36	2,19
Koulupsykologi	5	8	2	1	0	16	1,94
Koulukuraattori	2	7	3	0	0	12	2,08
Perhe- ja nuorisoneuvola	10	17	13	5	3	48	2,46
Nuorisosasema	0	1	0	0	0	1	2
Lastensuojelu	5	8	7	3	2	25	2,56
Nuorisopalvelu	0	1	0	0	0	1	2
Seurakunta	19	12	2	0	0	33	1,48
Lasten/ nuorisopsykiatria	4	4	1	1	0	10	1,9
Muu, mikä?	6	6	2	1	2	17	2,24
Yhteensä	194	233	85	31	23	566	2,05

Avoimet vastaukset: Erittäin tyytyväinen

- avoin päiväkot/asukaspuisto
- Lastenvalvoja
- Kuusela
- Perheasianneuvottelukeskus
- kerhon työntekijät
- Puhterapia

Avoimet vastaukset: Melko tyytyväinen

- puheterapia
- turvakoti

Avoimet vastaukset: Osin tyytyväinen, osin tyytymätön

- asukaspuisto
- Kuuselan Kärrynpyörä-ryhmä

Avoimet vastaukset: Melko tyytymätön

- hoitoapupalvelu

Avoimet vastaukset: Erittäin tyytymätön

- väestöliitto ja pelastakaa lapset
- lapsiperheiden kotipalvelu

12. Mihin olit tyytymätön ja mitä olisit toivonut toisin?

Vastaajien määrä: 94

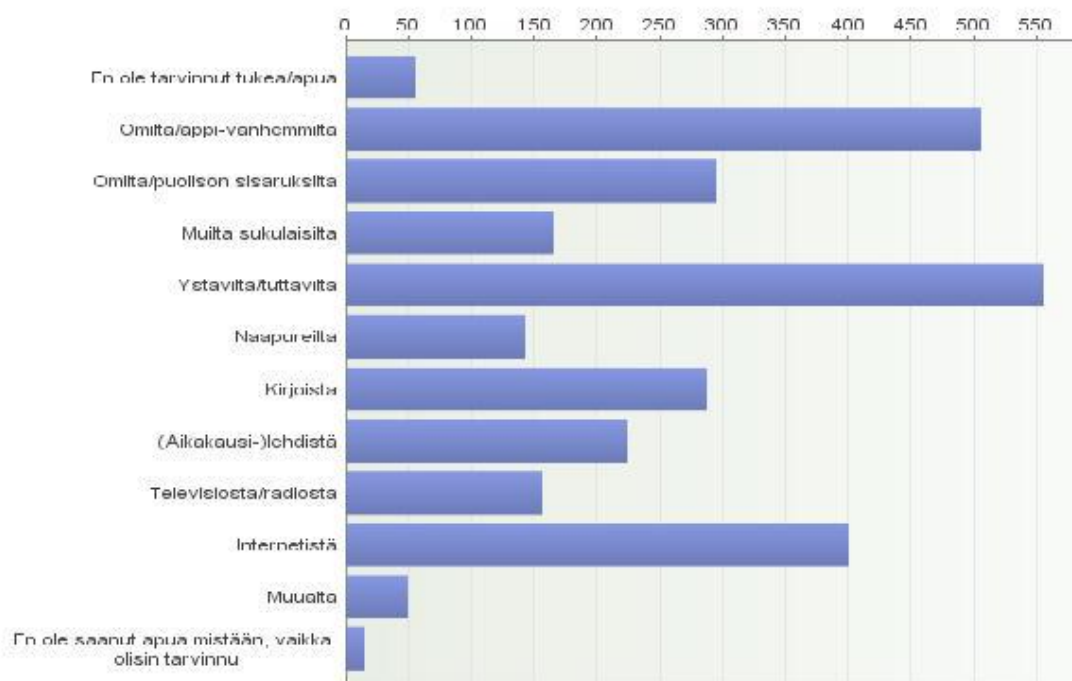
13. Millä tavalla olet selviytynyt mieltäsi askarruttaneista kysymyksistä vanhemmuudesta?

Vastaajien määrä: 467

14. Mistä muualta olet saanut tukea/apua vanhemmuuteesi?

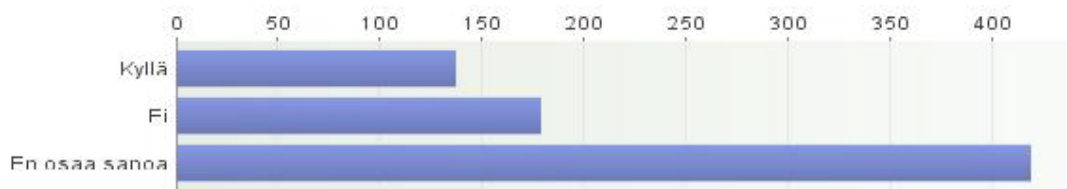
Voit valita useita vaihtoehtoja.

Vastaajien määrä: 729

15. Tuetaanko mielestäsi vanhemmuutta riittävästi Vantaalla

Vastaajien määrä: 733

16. Miten vanhempia voitaisiin entistä paremmin tukea?

Vastaajien määrä: 415

17. Minkälaisia haasteita näet vanhemmuudessa nykypäivänä?

Vastaajien määrä: 523

18. Minkälaista tukea pitäisi mielestäsi olla saatavissa näihin nykypäivän kysymyksiin?

Vastaajien määrä: 393

19. Minkälaisia terveisiä haluat lähettää Vantaan vanhemmuustyön kehittäjille?

Vastaajien määrä: 344

20. Jos haluat jatkossakin aktiivisesti osallistua vanhemmuustyön kehittämiseen Vantaalla voit

(täysin vapaaehtoisesti) ilmoittaa sähköpostiosoitteesi joko tässä tai ilmoittautua kehittämistyössä

osoitteeseen: vanhemmuustyö(at)vantaa.fi.

Vastaajien määrä: 139

Liite 6. Tutkimuslupa

 VANTAAN KAUPUNKI VANDA STAD		VIRANHALTIJAN PÄÄTÖS		120 /2012	1 (2)
Sosiaali- ja terveystoim (Perhepalvelut) Perhepalvelujen johtaja vs. Anna Cantell-Forsbom		25.10.2012		Dno SOSTER 4200/2012/092	

**Tutkimusluvan myöntäminen/Vanhemmuuden kokeminen
haasteena ja voimavarana/Linda Barck**

Tämän tutkimuksen tarkoitus on Vantaan kaupungin teettämän Vanhemmuus-kyselyn tulosten analysointi neuvolaikäisten lapsiperheiden palveluiden kehittämiseksi.

Perhepalvelujen ennaltaehkäisevän terveydenhuollon projektiasiantuntija Leeni Löthman-Kilpeläinen puoltaa tutkimuksen tekemistä.

Lisätietoja: Erityisasiantuntija Tiina Turkia p. 040 5327344

Päätös:
 Myönnän luvan Linda Barckille tutkimuksen suorittamiseen tutkimuslupahakemuslomakkeen mukaisin tiedoin.

Täytäntöönpano:
 - Linda Barck
 - Arja Ruponen
 - sosiaali- ja terveyslautakunta

Päiväys	Vantaa 25.10.2012
Allekirjoitus	
Nimen selvennys	Anna Cantell-Forsbom
Virka-asema	Perhepalvelujen johtaja vs.

Oikaisuvaatimusosoitus

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveyslautakunnalle ja toimitetaan Vantaan kaupungin kirjaamoon osoitteeseen Asematie 7, 01300 Vantaa tai sähköpostitse osoitteella: kirjaamo@vantaa.fi.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä päätös. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on oikaisuvaatimukseen tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava osoite, minne oikaisuvaatimuksen johdosta annettava päätös lähetetään. Oikaisuvaatimukseen on liitettävä muutoksenhakijan tarpeelliseksi katsomat asiakirjat.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.